

Д О К Л А Д

От инж. Георги Грънчаров – Директор на
Дирекция “Национален парк Пирин”

Относно: четири годишното изпълнение на Плана за управление на
Национален парк “Пирин”, за периода 2004 – 2008г.

Юли, 2008г.
гр. Банско

I. История на Национален парк “Пирин”

Пирин е планина със специфичен алпийски характер, с богато растително и животинско разнообразие, с много ендемитни и реликтни видове. На това основание Главно управление на горите при Министерски съвет със заповед №3074 от 08.11.1962г. обявява като Народен парк “Вихрен”, територия с площ 9736ха., която обхваща най-високите и атрактивни части на планината.

По-късно Министерство на горите и опазване на природната среда(МГОПС) със заповед №3011 от 30.09.1974г. увеличава площта на защитената територия до 260413,8ха. и я обединява под името Народен парк “Пирин”.

През годините на своето съществуване площта на територията в Парка неколккратно е увеличавана (Заповед №594/03.03.1976г. на МГОПС - 26 479.8 ха; Заповед № 1036/17.11.1987г. на КОПС при МС – 40 066.7 ха). Така се стига до 09.12.1982г., когато поради богатото си биологично разнообразие и висока природно- научна и културна стойност, НП “Пирин” е записан под №225 в списъка на ООН за Националните паркове и еквивалентните на тях резервати. През 1983г. със заповед на ЮНЕСКО Паркът е включен в Конвенцията за защита на световното културно и природно наследство с площ от 26 423.8 ха.

Със заповед №395 от 15.10.1999г. на Министъра на околната среда и водите Народен парк “Пирин” е прекатегоризиран в Национален с площ от 40332.4 ха

II. План за управление на НП “Пирин”

Национален парк “Пирин” е втора категория защитена територия, съгласно международната категоризация на IUCN. В този смисъл, съобразно с европейските изисквания, българското законодателство / чл.55 от Закона за защитените територии(ЗЗТ) и чл.4 от Наредбата за разработване на планове за управление на защитени територии/ и съвременните тенденции в управлението на защитените територии, в периода 2000-2004г. бе изготвен План за управление на НП “Пирин”.

Разработването на Плана бе финансирано от правителството на Конфедерация Швейцария в съответствие с меморандум за разбирателство с правителството на Република България. Създадената тогава Българо-швейцарска програма за опазване на биоразнообразието, допринесе изключително много за научното развитие , институционалното утвърждаване и стратегическо планиране на дейностите на Националния парк.

Стратегическа цел на Плана за управление е: осигуряването на дълготрайна основа за опазване на биоразнообразието на НП “Пирин” като обект от световното природно наследство!

Посоки в разработването на Плана за управление:

- Осигуряване на необходимата информация за типовете местообитания и видове, които са предмет на европейски директиви.
- Решаване на основни проблеми, свързани с опазването на биологичното и ландшафтното разнообразие; рекреационни дадености.
- Създаване на начална база данни и географски информационни системи.
- Определяне режимите и нормите за ползване на зони и площи от парковата територия.

Четири годишното изпълнение на Плана за управление (2004 – 2008г.)
Дирекция Национален парк "Пирин", Министерство на околната среда и водите

- Определяне на приоритети и мерки за развитие и ползване, и действия за изпълнението на поставените задачи.
- Осигурява необходимата информация за приоритетни програми и проекти.

В процеса на разработване на Плана за управление и в резултат на анализа и обобщението на събрания материал, бяха поставени за изпълнение следните главни цели:

Главна цел 1 – Съхраняване, опазване и поддържане на естествеността и ненарушеността на екосистемите и ландшафта;

Главна цел 2 – Предоставяне на възможности за природозащитно образование и интерпретация;

Главна цел 3 – Насърчаване на научни изследвания;

Главна цел 4 – Осигуряване на приходи за местните общности в резултат на възможностите и предимствата на Националния парк;

Главна цел 5 – Усъвършенстване на политиката на управление и специализирана охрана на националния парк;

Главна цел 6 – Съблюдаване и спазване на законовата и институционалната база;

III. Преглед на изпълнението на целите и задачите, поставени с Плана за управление

Главна цел 1 – Съхраняване, опазване и поддържане на естествеността и ненарушеността на екосистемите и ландшафта

1. Опазване и поддържане на биоразнообразието.

1.1 Изготвяне на програми за дългосрочен мониторинг и графици за тяхното изпълнение.

Дирекция Национален парк „Пирин“ работи по програма за Национална система за мониторинг на биологичното разнообразие в България (НСМБРБ). Тя е създадена през 2005 – 2006 г. в рамките на едноименен проект .

Във връзка с посочената програма, от бозайници на територията на НП „Пирин“ са одобрени 5 вида за мониторинг – дива коза, сърна, дива свиня, кафява мечка, вълк. От птици са одобрени 11 вида като по-важните са: пернатонога кукумявка, глухар, скален орел, белогръб кълвач и др. От рибите - 1 вид: балканска пъстърва и от земноводни и влечуги също 1 вид: живороден гущер.

Дейности на експертния състав:

Ежегодно експертният състав в Дирекция НП „Пирин“ изготвя графици на обектите за водене на мониторинг по периодичност, места за наблюдение и специфични показатели за наблюдение. Графиките се съгласуват с директора на парка, след което се изпращат за утвърждаване в Изпълнителната агенция по околна среда.

Експертите също разработват и мониторинговите системи и методи.

Парковата охрана е натоварена със задачата ежедневно да наблюдава съответната територия. Охранителите водят дневници за всичко видно и проведено през деня. С тези дневници те се отчитат пред началника на района и началника на парковата охрана. Правят се седмични, месечни и годишни отчети.

Парковата охрана е обучена да попълва правилно формулярите за таксация на дивеча, предоставени им от експертите, както и формуляра за консервационно значими растителни видове на територията на парка.

Попълнените формуляри и цялостната обобщена информация се изпраща на Изпълнителната Агенция по околна среда на електронен и хартиен носител.

Материалното обезпечаване на дейностите по мониторинга е с: далекогледна тръба, уред за нощно виждане и 7 броя цифрови фотоапарата.

Във връзка с изградените ски-писти на територията на парка и безспорното човешко присъствие там, се направиха някои изследвания за състоянието на флората и фауната. Липсата на средства не позволи те да бъдат много задълбочени и широко обхватни, но въпреки това показаха с достатъчна точност, че отрицателното влияние от човешката намеса е незначително и се изразява главно в съхненето на еденични или малки групи дървета по краищата на просеките за писти и лифтове. Но това е нормален процес със затихващо проявление, имайки в предвид, че те отведнъж са били изложени на прякото въздействие на светлината и вятъра.

Четири годишното изпълнение на Плана за управление (2004 – 2008г.)
Дирекция Национален парк "Пирин", Министерство на околната среда и водите

При наблюденията си парковата охрана е регистрирала множество стъпки от различни видове бозайници в този район.

От провежданите ежегодни таксации става ясно, че популацията на мечки, зайци, лисици, пернатонога кукумявка и много други се е увеличила.

Специално за пернатоногата кукумявка до скоро се смяташе, че не се среща изобщо в Пирин, изследванията показаха, че се среща учудващо често в района на ски-пистите. За нея са изготвени специални дървени къщички, които ще се поставят на специално подбрани места и ще бъдат използвани за провеждане на образователни програми.

Тревният състав използван за затревяването на пистите също е съгласуван със ДНП „Пирин“ – не се внасят не характерни за планината видове и не се използват изкуствени торове.

Всичко това обаче не ни успокоява и ние се опитваме да дадем една по-конкретна и добре аргументирана оценка на състоянието. Ето защо с наша подкрепа от 2008г започва работата по проект “Оценка на влиянието на ски пистите в Национален парк “Пирин” върху биоразнообразието на моделни групи организми” под ръководството на н.с.ІІ ст., д-р Стоян Николов. Резултатите от него ще ни дадат исканите отговори и ако се наложи да предприемем необходимите мерки.

През 2006г. е организирано обучение по мониторинг на кокошеви птици за служители на ПО от ДНП Пирин-т.4.09-целта на обучението е подобряването на знанията и теренните умения на служителите при осъществяване на мониторинга и събирането на данни.

Във връзка с мониторинга на състоянието на популациите на по-важните животински видове на територията на НП „Пирин“ са изготвени формуляри, според които служителите от парковата охрана към ДНП осъществяват ежедневното наблюдение на по-важните видове птици, едри и дребни бозайници, с цел събиране на база данни.

Експерт фауна е взел участие в работните срещи за изготвянето на Планове за управление на кафявата мечка и дивата коза в България. Те бяха под ръководството на специалисти в областта със задача да бъдат изготвени стратегии и планове за мониторинг на двата вида с цел запазването и увеличаването на популациите им в защитените територии.

През същата година беше проведена ваксинация срещу класическа чума при дивите свине на територията на НП Пирин. Залагането на ваксините беше направено двукратно във всички паркови райони според изискванията.

Заложено е проучване на торфищата на територията на парка -т.5.01-предвидено от ПУ следствие недостатъчната информация за торфените комплекси събрана по време на изготвянето на ПУ.

Мониторинг на консервационно значими растителни видове -т.5.07. Предвиден от ПУ комплексен дългосрочен мониторинг с цел опазване и поддържане на биоразнообразието в НП, както и осигуряването на база данни за парка.

От така изброените дейности една част започнати, а други не са изпълнени поради липса финансиране.

За 2007 г. са заложени и поискани средства за извършването на Мониторинг на популациите на типични за НП "Пирин" бозайници и птици, Мониторинг на консервационно значими видове птици и Мониторинг на земноводни и влечуги, типични за Национален парк "Пирин". Извършени са само тези дейности, които не зависят от финансиране и събраните данни са недостатъчни и непълни. Работата в тази област продължава.

Четири годишното изпълнение на Плана за управление (2004 – 2008г.)
Дирекция Национален парк "Пирин", Министерство на околната среда и водите

Пролетна таксация на дивеча за последните 4 години.

Таблица 1:

Вид	2004	2005	2006	2007	2008
Сърна	254	256	236	270	
Дива коза	265	276	264	251	335
Дива свиня	186	231	326	404	
Мечка	58	48	57	51	
Вълк	71	49	64	56	
Див заек	221	222	238	197	
Лисица	205	181	182	162	
Глухар	187	179	170	139	
Лещарка	164		146	180	

	2004	2005	2006	2007	2008
Кеклик	18	116	104	63	
Бухал	35	36	45	33	
Ушата сова			21	17	
Сокол ск.	34	14	12	20	
Дива котка			16	29	
Лов.сокол	2	2	2	2	
Скален орел	32	6	6	13	
Орел змияр			4	11	
Златка	64	53	74	70	

Четири годишното изпълнение на Плана за управление (2004 – 2008г.)
Дирекция Национален парк “Пирин”, Министерство на околната среда и водите

Брой на констатираните нарушения за последните 4 години.
Таблица 2:

	ЛОВ	риболов
2004		3
2005	2	5
2006	6	2
2007	2	2
2008		

От показаните таблици и от ежеседмичните доклади на парковата охрана и обобщените месечни отчети на главните инспектори можем да заключим следното:

- пролетната и есенната инвентаризация на дивеча има тенденция към повишаване на запаса.
- От видените следи, вървища, калища, разкопани поляни особено във високите части на всички паркови райони показва, за голяма популация от диви прасета и най-важното, че намират спокойствие вследствие на строгия режим по отношение на лова.
- Открити са значителен брой следи и лежанки на мечка.
- За борба срещу чумата по дивите прасета се залагат ваксини във всички паркови райони.
- Относно дивата коза тенденцията е положителна. Това се дължи на добре организираната работа на парковата охрана, добрата хранителна база, а от там и доброто здравословно състояние. Няма данни за убит или пострадал дивеч.

Мониторинг на водите

Дирекция “Национален парк Пирин”, съгласувано с Изпълнителната агенция по околна среда /ИАОС/, е определила езера и участъци от реки, в които ежегодно по определен график се изследва качеството на водите. Пробовземанията се осъществяват и обработват от служителите в регионалните лаборатории към ИАОС.

В последствие в ДНП “Пирин” се представят протоколи с направените анализи за състоянието и качеството на водите по показатели.

Направените изследвания отразяват статуса на повърхностните води на територията на парка през периода на маловодие (август) и периода на пълноводие (юни). До момента всички направени анализи на изследванията на реките и езерата характеризират водите като чисти и с високо качество.

Мониторинг на туристическия поток

Таблица 3:

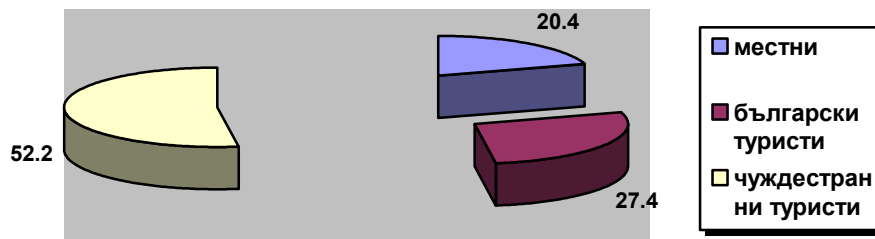
ПР	Януари	Февруари	Март	Април	Май	Юни	Юли
Вихрен	*200000	*70000	*45000	1000	9500	10000	11000
Безбог	2000	1100	700	100	150	500	1500
Каменица	350	490	330	290	190	220	410
Синаница	-	-	-	5	50	600	1600
Б. Дупки	192	18	48	11	7	276	602

ПР	Август	Септември	Октомври	Ноември	Декември	общо
Вихрен	12000	13000	9000	4000	*55000	430000
Безбог	2100	1000	500	700	2050	12 400
Каменица	2300	4800	1800	188	190	11 558
Синаница	1800	200	9	18	11	4293
Б. Дупки	753	151	117	9	111	2 295
						460 546

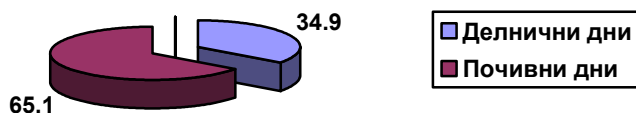
* забележка – броят е на туристите посетили ски-зона гр. Банско.

** забележка – посочените данни са за 2007г

Съотношение Местно население/ Български туристи/ Чуждестранни туристи

Седмична динамика на посетителите

Дирекция «Национален парк Пирин» ежегодно от 2007г. провежда мониторинг на туристическия поток с цел подпомагане на неговото управление и определяне степента на въздействие върху биоразнообразието.

Крайната оценка за допустимо ползване /КДП/ за всички наблюдавани пунктове през периода на прегледа на Плана за управление е “слабо въздействие на туристическия поток”. Това означава, че пътеките са в добро състояние, не се наблюдават или се наблюдават слаби негативни въздействия от туристическия поток. Ползването на пътеките не застрашава консервационно значими елементи от биологичното и ландшафтно разнообразие. Естествените екологични процеси на възобновяване и възстановяване са бързи.

Разположението, дължината, профила, натоварването през туристическия сезон, не представлява заплаха за естественото протичане на екологичните процеси.

Наблюдава се засилен посетителски интерес в ПР Вихрен – Ски зона Банско през зимните и летните месеци.

Ежегодно за периода юли – септември се констатира пренаселване на заслон “Тевно езеро” – на вечер в него отсядат туристи в пъти над легловият му

капацитет. Частично този проблем може да се разреши при реализирането на проекта за Стратегия за управление на туристо-потока на територията на парка.

Въпреки това обаче в предвид на географското му разположение като отправна точка - от и за всички останали хижи, проблемът с пренаселването ще остане. Ето защо предлагам процентът за увеличаване на застроената площ на заслон “Тевно езеро”, заложен в Плана за управление да бъде променен от 15 на 30 %.

През 2008г. за първи път данните от извършения за 2007г. мониторинг на въздействието на туристическия поток върху околната среда и биоразнообразието в парка, бяха изпратени в Изпълнителната агенция по околна среда, за въвеждане на данните в Национална система за мониторинг на биологичното разнообразие.

1.2 Организираните стационарни за мониторинг или постоянни пробни площи за наблюдения на сукцесионните процеси в основните типове съобщества.

Осигуряването на естественото развитие на екосистемите, местообитанията и видовете на територията на НП”Пирин”, изисква провеждането на дългосрочен мониторинг. При него се цели предотвратяване на нарушения, в т.ч. унищожаване на видове съобщества или местообитания, поддържане и периодична актуализация на базата данни.

Специалистите от НП”Пирин” извършват своите наблюдения на компонентите на околната среда по методика за мониторинг, съвместно използвана и от останалите два национални парка, едновременно с това тя е специално адаптирана за конкретните условия от съответните експерти.

Мониторинг на горите

Методиката за системен мониторинг върху състоянието на горите в НП”Пирин”, се базира на структурни проучвания на представителни горски обекти. Целта е:

- Получаване на информация за настоящите състояния на горските комплекси-дендрологичен състав, структурно разнообразие, санитарно състояние, досегашно стопанисване и фази на развитие.
- Установяване на конкретни причини за сукцесионните процеси в основните типове съобщества и произтичащите от тях заплахи.
- Актуализиране на наличните бази данни.

За запознаване на служителите с методиката и прилагането и на терен, през 2005г. мл.експерт “Гори “ е организиран обучение с участие на лектори от Лесотехнически университет. Съгласно тази методика на терен са избрани представителни обекти, които включват пропорционално различните типове гори при различни техни състояния. За удобство и обективност като най –подходящ е избран подходът за залагане на обектите по височинни профилни линии. Те започват от долната граница на парка до горната граница на гората. По тях на всеки 100м превишение в зоната до 1400 м. а после и на всеки 150м превишение са заложени постоянни опитни площи (ПОП). ПОП трябва да включват поне 100бр. дървета и да са на площ не по-малко от 1дка.

Нанасянето на профилни линии е трудоемка и бавна работа, ето защо засега в НП”Пирин” са заложени само 5 бр- в ПР”Баюви дупки” и ПР”Вихрен”. Първите ПОП по тях са заложени през 2005г. в ПР”Баюви дупки” (2 бр), а през 2006г.(1бр) и 2007г.(2бр) и в ПР”Вихрен”. В тях са измерени средния наклон на терена и височината на всяко дърво, извършено е пълно клупиране на дърветата и са снети координатите им по локална координатна система, която е въведена на място. На малки отчетни площадки ОП (1 кв.м) е

оценен и подраства за прогнозиране на възможния бъдещ състав на насаждението. Всички данни са попълнени в съответните формуляри, съгласно възприетата методика за мониторинг.

Камералната работа е свързана с обработка на тези данни (изчислени са средните диаметри, височини, кръгови площи и запаси по дървесни видове за всички ПОП), а за определяне на вертикалната и хоризонталната структура – фазата на развитие на гората са изчертани профилни диаграми (ПД) за 2 бр. ПОП. Тези ПД са изчертани на ръка и са много трудоемки и времеемки, за това мл.експерт Гори и мл. Експерт ГИС работят по внедряването на специализиран софтуер "Stand visualization system", който ще позволи не само по-бързото и по-доброто визуализиране на ПД, но дава и възможност за създаване на различни модели и прогнозиране на развитието на екосистемите при различни условия на средата и антропогенна намеса.

При извършването на мониторинга на горите са използвани различни технически средства като: GPS- за установяване на координатите на ПОП (в четирите краища на ПОП), електронен висотомер Vertex за измерване на височините, на дърветата, хоризонталните разстояния, и наклоните на терена. Използвани са също и традиционните за горската инвентаризация ролетки, клупи и висотомер Сунто.

През периода 2004г-2008г по направление на мониторинга на горите в НП"Пирин" за изразходвани общо 3818,20 лв., в които са включени разходи за организиране на обучение по методиката за мониторинг на горите и закупуване на специализирана литература – справочник по дендробиометрия и учебници по изборно стопанисване на горите.

Мониторинга на горите е дългосрочен процес, който ще продължава да се извършва през годините, ето защо може да се счита, че задачите по този проект са изпълнени на 80%. Нямаме цялостно приключване на мониторинга поради това, че за НП"Пирин" нямаше разработена методика и се наложи адаптирането към методиките на другите два национални парка. Това е основната причина, поради която залагането на профилните линии се проточи във времето. Те не са завършени и съответно не могат да се направят съответните анализи за състоянието на горите за ПР, в които са заложени.

1.3 Организиране на база данни за биологичното разнообразие и редовна актуализация в ГИС.

Географските информационни системи като съвременни компютърни системи за обработка, картографиране и анализ на информация са съществена и неделима част от всички дейности по този проект.

През годините базата данни на НП"Пирин" е попълвана и актуализирана с информация за терена, растителността, популацията на диви животни и др. събрана в рамките на ежегодно провеждащите се мониторинги.

Данните са представени под формата на електронни таблици като нанасянето им върху картния материал предстои и забавянето на тази дейност е в резултат на продължителното отсъствие поради здравословни причини на мл. експерт ГИС.

Отделно е направена богата база от снимки, които са използвани при разработването на редица рекламни и информационни материали и табла.

В ГИС и другите дейности на ДНП"Пирин" се прилагат различни технологии, включващи приложен софтуер и специализирани устройства за използване и визуализация на съществуващите данни по различни начини. За разглеждания период закупуването на подобни средства е една от задачите на мл.експерт ГИС.

1.4 Образователни и рекламни издания, насочени към посетителите и стопаните на Парка.

Данните от ежедневните наблюдения и системния мониторинг се обобщават в специално създадени формуляри. Тези данни заедно с оценките и изводите под една или друга форма са използвани в образователните и рекламни материали, които Дирекцията издава. През отчетния период са издадени 5 броя от списанието на Национален парк Пирин “Орбел”, справочника “Биологичното разнообразие на НП”Пирин”, редица рекламни брошури, календари, алманахи и др.

Пълната и конкретна информация остава само за служебно ползване с цел да не се злоупотребява и навреди на популацията на дадени животни или птици, находища на горскоплодни или лечебни растения и др.

2.Превантивна дейност при опасност от пожари, ветровали, лавини.

2.1.Превантивни дейности и оперативни мероприятия при опасност от пожар.

Национален парк „Пирин” се управлява съгласно Закона за защитените територии и произтичащата от него нормативна база.

Дирекцията на парка осъществява охраната на Националния парк, включително и опазване на парковата територия от пожари.

През 2004г. по задание на ДНП”Пирин” бе изработен Технически проект за опазване от пожари и действия при пожарна ситуация в Национален парк „Пирин”.

Същият е утвърден със Заповед №РД 489/16.05.2005г. на Министъра на Околната среда и водите.

Целта на проекта е да се обосноват и регламентират необходимите мероприятия за опазване на парка от пожари, както и необходимите за изпълнението им средства.

ОТГОВОРНОСТИ:

В съответствие със своите правомощия, Директорът на НП „Пирин” организира и осъществява управлението и охраната на Парка.

Във функционалните задължения на Началник отдел „Управление и контрол” е вменено да планира, организира и контролира общата охранителна дейност и противопожарните мероприятия на територията на Парка. Той отговаря за организацията и управлението на наличните човешки и материално технически ресурси в случай на пожар.

Главните инспектори на парковите райони отговарят за управлението на своите райони. На тяхно подчинение са специалистите паркова охрана. Това са хората / 40бр./, с които Дирекцията разполага при гасене на евентуално възникнал пожар.

ПРЕВЕНЦИЯ

В началото на всяка година, преди началото на пожароопасния сезон, се изготвя Оперативен план за опазване от пожари на територията на НП „Пирин”. Той съдържа противопожарни мероприятия, които предстоят да се извършат през годината. На негова база, главните инспектори изготвят оперативни планове по райони.

Оперативните планове се съгласуват с подразделенията на НСПБЗН. Те съдържат списък с гасаческо ядро, наличния инвентар, схема за оповестяване, график за осигурено дежурство през пожароопасния сезон.

Четири годишното изпълнение на Плана за управление (2004 – 2008г.)
Дирекция Национален парк "Пирин", Министерство на околната среда и водите

Традиционни през годините станаха организирани от ДНП „Пирин“ и РСРБЗН викторини, обучения и състезания, с деца от началните и средни училища на гр.Банско, Сандански, Разлог и др. с цел повишаване на знанията и действията им за недопускане на горски пожари.

ЕЖЕГОДНИ ДЕЙНОСТИ:

- Обявяване на пожароопасния сезон със заповед на Директора. Началото на противопожарния сезон е в зависимост от метеорологичните условия, наличието на продължително засушаване, развитието на тревната покривка и др.
- Подписване на споразумения с поделенията на НСПБЗН за съвместни акции и предприемане на превантивни мерки за недопускане на пожари на територията на НП „Пирин“. Координиране на действията при сигнализиране за горски пожари и участие в потушаването им.
- Подписване на споразумения за съвместна дейност на територията на парка и в прилежащите територии с РУГ- Благоевград и неговите поделения /ДЛ, ДДС/. Споразумението регламентира действията при извършване на съвместни акции и предприемане на превантивни мерки по опазване на горите, земите и водните площи от незаконна сеч, лов и риболов.
- Подписване на споразумения с РПУ от градовете в прилежащите територии за съвместни действия при извършване на проверки и задържане на незаконно добити дървени материали, убити или уловени животни.
- Създаване на гасачески групи от местното население съвместно с органите на местната власт в населените места около парка. Списъците на участници в тях се предоставят в ДНП. Това са хората, които са инструктирани и може да се разчита на първоначална бърза реакция за локализиране и ограничаване на евентуално възникнал пожар.
- Проверка на наличността и изправността на материално техническата база и се доокомплектова в случай на нужда.
- Проверка и ремонт на наличната инфраструктура на терен, свързана с опазването на горите - минерализовани ивици, пътища за движение на противопожарна техника и др.
- Назначаване на пожаронаблюдатели- по 2бр. за всеки парков район

ПОСТОЯННИ ДЕЙНОСТИ:

Периодичен инструктаж на всички ползватели на територията на парка /пастири, хижари, билкари, гъбари и др./. Същите подписват декларация, че са запознати с противопожарните правила на поведение, нормите и режимите в парка и се задължават да ги спазват.

При възлагане на дейности по договори с фирми и юридически лица, в съответните договори се включват клаузи, задължаващи ги да участват в гасенето на пожари.

През най-пожароопасната част от годината със заповед на Директора се организират денонощни дежурства от страна на парковите служители. Ежеседмично главните инспектори изготвят график със служителите, отговорни за наблюдението на Парка, дежурните автомобили и др.

Всяка година в районите от Националния парк се поддържат и поставят табели с

противопожарно съдържание.

Преди и по време на пожароопасният сезон чрез регионалните и общински средства за информация се излъчват материали с противопожарно съдържание. Така се насочва вниманието на хората към повишената пожарна опасност и се указват телефоните за сигнализиране на евентуално възникнало запалване и др.

Ежегодно с органите на РСПБЗН се провежда инструктаж на всички служители от парковата охрана и експертния състав при ДНП за действие в случай на пожари.

Периодично се провеждат и обучения. Част от главните инспектори са преминали и специализирани курсове на обучение. Проведени бяха два курса за обучение на парковата охрана по тактика на гасене на горски пожари и оказване на първа помощ на пострадали при гасене.

През разглеждания период са изградени и обезопасени допълнително места за палене на огън за посетителите на Парка.

МАТЕРИАЛНО ОБЕЗПЕЧАВАНЕ:

Всички служители от парковата охрана са оборудвани с необходимите лични предпазни средства и специализирана екипировка - облекло от негорима материя, ботуши, каски, противодимни маски, ръкавици, на обща стойност 5 684лв.

През 2005г. допълнително са закупени 17бр. противопожарни шкафове. Те са монтирани на опорните бази на парковата охрана, хижи и др., така че максимално бързо да се използва намиращият се в тях инвентар – кирки, лопати, мотики, кофи, тупалки и др. Стойността на това оборудване е 14 360лв.

Допълнително са закупени Бензиноторни помпи / 4бр./ и триони / 12бр./ на обща стойност 20 733лв

ПОЖАРИ

През 2003 г. бе потушен пожар в Парков район „Баюви дупки“. Той възникна на територията на ДДС Разлог в м. „Бетоловото“, но не бе локализиран навреме и се прехвърли на територията на Парка. Пожарът засегна 160 дка от територията на НП „Пирин“. Площ от 70 дка опожарената дървесина бе почистена. През 2004 г. бе извършена почвоподготовка на терена и съответно залесяване с двугодишни фиданки от черен бор. Новосъздадената горска култура бе попълнена и отгледана през 2005 и 2006г. Върху останалите 90 дка, попадащи на територията на резервата „Баюви дупки-Джинджирица“, не се проведеха никакви мероприятия.

През следващите години бе извършен мониторинг на естествените процеси в екосистемата: възобновяване, развитие на микроорганизми и гъби и др. Към днешна дата може да се отбележи, че се констатира слабо увеличение на броя на съхнещите дървета.

Пожари през 2004, 2005, 2006 и 2007г. не са допуснати. През 2006г. са констатирани две запалвания, които са много малки по площ, навреме локализирани и потушени. Няма нанесени съществени повреди на парковата територия.

В заключение може да се каже че служителите на ДНП „Пирин“ са добре обучени и оборудвани с модерни средства. Организацията на противопожарната дейност е на ниво и действа добре. Наред с това трябва да отбележим, че недопускането на пожари е свързано преди всичко с добрата превенция от страна на ДНП „Пирин“ и усилията от страна на парковата охрана и експертния състав в тази посока.

Съществени проблеми, с които Дирекцията на парка трябва да се справи за в бъдеще

Четири годишното изпълнение на Плана за управление (2004 – 2008г.)
Дирекция Национален парк “Пирин”, Министерство на околната среда и водите

са:

- Голяма част от пътната мрежа на парка е изключително амортизирана и в окаяно състояние. При сегашното си състояние пътищата не могат да отговорят на нуждата по тях да се движи противопожарна техника и автоцистерни. До 2005г. същите се водеха като актив на Министерство на земеделието и горите, а след това бяха прехвърлени към парковата дирекция. В момента, съвместно с МОСВ се търсят средства за тяхното ремонтране.

Заявени и отпуснати средства на ДНП “Пирин” във връзка с осъществяването на противопожарни мероприятия

Таблица 4:

Година	Необходими средства	Обезпечени средства от МОСВ
2004	5 000	1022
2005	110 000	7 500
2006	35 000	6 500
2007	30 000	11 300

На практика е изградена и се поддържа само една минерализована ивица от м. „Драгостинов чарк” до м. „Шилигарника” с дължина 10км. Общата дължина, предвидена за изграждане е 24км, като се надяваме в близко бъдеще това да бъде осъществено.

Дирекцията има проект за изграждане на водоизточници за зареждане на автоцистерни и поставяне на бариери (3бр. вече са закупени) за недопускане движение на МПС на най-уязвимите места от запалване територии на парка.

Освен това се планират съвместни дежурства с РСПБЗН в дни на пикови посещения през пожароопасният сезон.

Осъзнавайки трудностите при обезпечаването на противопожарните мероприятия, Дирекцията на Националния парк търси начини за външно финансиране, кандидатствайки по проекти на ЕС

През 2008г. Дирекция „Национален парк Пирин” подготви проектна документация за кандидатстване по линия на Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство (ЕИП), за изграждане на пожароизвестителна система на територията на Националния парк. Целта на проекта е подобряване управлението на горите и подпомогне опазването на околната среда и уникалния Национален парк „Пирин”. Проектът ще се реализира пилотно в част от парка, като в рамките на изпълнението му ще се определят точните граници на пилотната зона. Тя ще обхване областта над град Банско – един от най-бързо развиващите се туристически центрове в страната и зоната с най-висок риск от възникване на пожари.

Към днешна дата няма още обявени резултати по Програмата.

2.2. Превантивни дейности при опасност от ветровали.

От ежеседмичните доклади на парковата охрана, месечните отчети на главните инспектори и проведения мониторинг на горите става ясно, че като цяло здравословното състояние на насажденията на територията на НП „Пирин” е добро.

Забелязват се единично пострадали дървета от ветровал в района на ски зона Банско,

които не представляват съществена заплаха за екосистемата.

Ежегодно след стопяване на снеговете, парковата охрана прави инвентаризация на сухата и паднала маса. На нейна основа се подготвят специални план-извлечения, които се одобряват от МОСВ като дървесината се раздава на местното население или добивът ѝ се възлага, съгласно действащата нормативна база.

Пред по-съществена опасност са изправени създадените в миналото горски култури на територията на парка. Залесени с висока гъстота, в тях не са провеждани лесовъдски мероприятия. Тези насаждения са изключително уязвими от страна на ветровали, ветроломи, снеговали, снеголоми и др. Тези насаждения са с голяма пожарна опасност.

Всяка година дирекцията на парка провежда поддържащи и възстановителни дейности в тях с цел заздравяване и укрепване на насажденията и максимално доближаване до естествената гора.

2.3. Превантивни дейности при опасност от лавини.

Дирекция Национален парк Пирин поддържа 13 официални туристически маршрута, обозначени и маркирани на терен с цветна лентова вертикална и хоризонтална маркировка. Туристическите маршрути са съобразени с конфигурацията на терена и са трасирани в местата, където вероятността да падне лавина е най-малка. Някои от маршрутите (х.Демяница – заслон Тевно езеро и др.) имат частични изменения на маршрута през зимния сезон, които са означени на терен. По-голяма част от маршрутите са непроходими при зимни условия.

Концесионната територия, предоставена за изграждане на ски-зона в района на м.”Шилигарника” и м.”Бъндеришка поляна”, е с най-голяма концентрация на туристи и скиори през зимния сезон. По настояване на ДНП Пирин преди започване на активния ски-сезон, фирма „Юлен”АД поставя предупредителни знаци и мрежи с цел ограничаване на практикуването на зимни спортове извън ски-зоната и осигуряване на безопасността на туристите.

В два последователни сезона ски-зоната е затваряна частично поради опасност от падане на лавина (2006г.)

3. Ползване и контрол на пасищата.

Съгласно нормите и режимите на ПУ, паша на територията на парк Пирин се разрешава само в следните зони:

- зона 2б- зона за устойчиво ползване на открити площи и отдих
- зона 3- зона за туризъм ;
- зона 4 – зона на сгради и съоръжения.

Всяка година експертният състав изготвя план за пашата, който се одобрява от директора на парка. Планът е в съответствие с чл.5 от Правилника за условията и реда за управлението, възлагането на дейностите по поддържане и възстановяване, възлагането на туристически дейности, охраната и контрола в горите, земите и водните площи в защитените територии, които са изключителна държавна собственост,

По данни на последния изготвен план, общата територия на която се разрешава паша е 6583,9 ха. Нормите за паша за един пасищен сезон се определят като за едър рогат добитък е 0.5бр. на хектар и 2.5бр. на хектар за овце. Общият брой животни, разрешен за паша на територията от 6583,9ха, е определен както следва: 16433 бр. овце или 3295 бр. крави.

За да бъдат допуснати на паша в парка, дирекцията наложи изискването, всички животни да бъдат маркирани с ушни марки, и при подаване на заявление за паша, към него да е приложено удостоверение от ветеринарно медицинските служби по места за

Четири годишното изпълнение на Плана за управление (2004 – 2008г.)
Дирекция Национален парк "Пирин", Министерство на околната среда и водите

здравословното състояние на животните.

При издаване на разрешителни за паша, служителите на парка провеждат инструктаж на пастирите относно режима на ползване на пасищата в конкретния район. Парковата охрана ежедневно следи за правилното прилагане на нормите за паша по Плана за управление. Регламентират се броя на животните и мястото за паша. Продължителността на ползване на всяко конкретно пасище се съобразява със състава на растителната покривка, продуктивността и метеорологичните условия след оценка на специалист от парка. При намаляване на тревното покритие под 60% на определени пасищни територии се прилага редуване на пасищата. Стръмните пасища се ползват през година с цел възстановяване на естествения чим. В началото на вегетацията на местата, които са най-силно захрастени или се наблюдава сукцесия на хвойната и клека се прилага така наречената целенасочена паша.

Таблица за издадените разрешителни за паша на територията на НП „Пирин“ през последните 4 години.

Таблица 5:

	ПР Вихрен	Едър рогат добитък	коне	овце	разрешителни
2004					
2005		77	35		5
2006		45	10		2
2007		25	20		2
2008		78		412	5

От показаната таблица се вижда, че през първите години броя на животните пашували на територията е малък. Това води до захрастяване и спомага за сукцесията на хвойната и клека. Преди години пасищата са били интензивно използвани, но с промяната животновъдството намалява драстично.

Имайки предвид негативното намаляване на пасищата, ръководството на парк „Пирин“, съвместно с Българско-Швейцарска фондация изгради 8 пастирски заслона. Те са направени и с цел премахването на самоделните колиби, направени от пастирите. Същите им се предоставят безвъзмездно с цел подобряване условията на работа. Те служат също и за приютяването на туристите при лошо време.

През последната година има рязко повишаване на броя на заявленията за паша и на броя животни. От подадените 88 заявления за паша постъпили в Дирекцията на парка са одобрени само 73, поради пренасищане капацитета на пасищата.

Този интерес е в резултат на обявените от Министерство на земеделието и продоволствието в партньорство с ДНП "Пирин" програми за високо-планинска паша, целящи подпомагане и възстановяване на тази дейност. Ефектът, към който се стреми управлението на Парка, е да се намалим захрастяването, да се възстанови биологичното разнообразие чрез естествено обогатяване на почвата и да се подпомогнат местните традиции в тази посока.

Във връзка с мониторинга на пасищния комплекс, в ПР „Синаница“ са заложили 3 пробни площи. Направени са съответните снимки, взети са проби от почвата, тревния състав и Ph на водата. Пробните площи ще се наблюдават по едно и също време на годината като паралелно с това ще се наблюдават и места с по-малка натовареност и места без паша, за да се съпоставят резултатите. На тази база се правят планиранията за следващата година.

Четири годишното изпълнение на Плана за управление (2004 – 2008г.)
Дирекция Национален парк “Пирин”, Министерство на околната среда и водите

Таблица със констатираните нарушения за паша на територията на НП „Пирин” за последните 4 години.

Таблица 6:

2004	3
2005	5
2006	-
2007	5
2008	-

От показаната таблица се вижда че все още една част от пастирите не са съвсем на ясно с правилното прилагане и изпълнение на нормите и режимите на ПУ. С постоянните разяснения и извършван контрол от страна на парковата охрана тези проблеми с времето ще се изчистят. За тази цел се провеждат и нарочни срещи и разговори със пастирите за разяснение.

4. Опазване на рибата и ловната фауна.

Зарибяване с балканска пъстърва на езерата на територията на НП „Пирин” за последните 4 години.

Таблица 7:

Дата	Парков район	Езеро	бройки
18.08.2004	Вихрен		
		Рибното	3200
		Дългото	3200
		Голямо валявишко	8000
	Каменица	Тевно	5600
		Горно спанополско	2400
		Долно спанополско	2400
	Синаница	Синанишко	3200
14.09.2004	Безбог	Безбожко	4250
		Окото	1700
		Муратово	4250
08.07.2005	Вихрен	Голямо валявишко	5000
20.07.2006		Долно василашко	4000
31.08.2007		Голямо валявишко	1580
31.08.2007		Долно василашко	3000
31.08.2007	Каменица	Тевно	1000

Констатирани нарушения за риболов през последните 4 години
на територията на НП „Пирин“.

Таблица 8:

Година	Риболов
2004	3
2005	5
2006	2
2007	2
2008	-

Риболовът на територията на Парка е разрешен в законоустановените срокове в езерата и реките извън резерватната зона и зоната за ограничаване на човешкото въздействие.

Със заповед на директора на парка всяка година се посочват разрешените и забранени места за риболов. Забраните са свързани най-вече със скорошно зарибяване или намаляване на запасите от риба.

Парковата охрана стриктно следи всички привърженици на любителския риболов за спазването на нормите и режимите на Плана за управление.

През периода 2000 - 2005г. ДНП "Пирин" финансира зарибяване по определен ред на реките и езерата в Парка с речна пъстърва.

Зарибителният материал е с известен произход и с всички необходими документи. Съставени са протоколи за извършената работа при зарибяването.

С цел по-ефикасна работа по охрана на водните басейни, допълнително са издадени служебни карти на 15 човека от местното население, които подпомагат парковата охрана и също следят за спазването на нормите и режимите на Плана за управление. Те са доброволни сътрудници, доказали своята лоялност. Целта е да бъде приобщена обществеността към дейността на Националния парк.

Н А Р У Ш Е Н И Я - Л О В

На територията на Парка ловът на животни и птици е абсолютно забранен. Основните задачи на парковата охрана са именно в тази посока.

Дейността на парковата охрана е строго регламентирана. Тя е организирана в патрулиращи екипи, които се движат по определени графици и са натоварени да извършват и случайни, и внезапни проверки. При необходимост в екипите се прикрепва и служител на МВР, съгласно годишните споразумения за съвместна дейност.

Всяка седмица служителите от парковата охрана представят доклад пред главният си инспектор за свършената работа и констатираните проблеми. Тези доклади се представят на началник отдел "Управление и контрол" за предприемане на необходимите действия съгласно Плана за управление и Закона за защитените територии.

5. Устойчиво ползване на недървесни ресурси.

Все още в нашата страна на недървесните горски продукти (НДГП) се гледа като на вторични продукти от гората в сравнение с тези, получени при дърводобива. В НП”Пирин” дърводобив практически не се извършва, затова с особено внимание се подхожда към създаването на трайни условия и възможности за подобряване благосъстоянието на населението в прилежащите територии, чрез ползването на НДГП. Това е една алтернатива за допълнителни доходи. Не трябва да забравяме, че за много от местните хора планината е “майка” и “закрилница”. Поради тази причина, Дирекцията на НП се стреми да разработва система от мерки и методи, които да гарантират устойчиво ползване на природните ресурси. В този смисъл Дирекцията осъзнава и изпълнява своята социална функция.

Устойчиво ползване на природните ресурси ще рече: “ Управление и използване на горите и горските земи по начини и по степени, поддържащи тяхното биоразнообразие, продуктивност, възобновителен капацитет, жизненост и в съответствие с екологичните, икономическите и социални функции на местни, национални и глобални нива, без да се предизвикват повреди на други екосистеми.”

Ежегодно на територията на парка се провежда мониторинг на лечебните растения и гъби. Целта е да се определят количествата, подходящите места за събиране и технологиите за добив. Методика за мониторинг включва определяне на процентното покритие, биологичния и експлоатационния запас на растенията, тяхното разпространение и фази на развитие. В по-голямата си част тази дейност се извършва от служителите на парковата охрана, която е задължена ежедневно да наблюдава находищата на НДГП и да отразява информацията в своите дневниците. На база на емперичния материал мл.експерт “Флора” изчислява биологичния състав и съответните възможности за експлоатация, а мл. експерт ГИС отразява данните в базата данни и картния материал. Въз основа на получените резултати се определят местата за събиране и периода на ротация на находищата.

Режимите и нормите за ползване на НДГП се прилагат съгласно Плана за управление на НП”Пирин”, Закона за защитените територии, Закона за лечебните растения и Закона за горите.

Работата по проекта за устойчиво ползване на НДГП в НП”Пирин” стартира през 2004г. с обучение на служителите (паркова охрана и експерти) на тема “Мониторинг на лечебни растения и гъби”. Лектор по темата бе ас. доктор Славчо Савев, който запозна парковия екип с лечебните растения и гъбите, които са обект на по-интензивно ползване от страна на населението. Акцентирано бе на основните характеристики, жизнен цикъл и типичните условия на средата, при които се срещат. Теоретичните занимания бяха подкрепени от сериозно обучение на терен през същата година.

През 2005г. е осъществен мониторинг на консервационно значими видове. Отново лекторите са на високо ниво от БАН.

През 2006г. и 2007г. отново е извършен мониторинг на лечебните растения и гъбите, но вече по специални формуляри, изготвени от мл.експерт “Флора”. Резултатите показват, че с най-голямо разпространение на територията на парка се характеризира Черна боровинка, едновременно попадаща в категориите горскоплодно и лечебно растение. Този вид е и сред най-интензивно ползваните от населението. От гъбите с най-голямо търсене и събиране е манатарката. Тук трябва да отбележим за трудностите при мониторинга на гъбите, породени от тяхното специфично проявление (температура, влажност, субстрат) и биологични особености.

През 2006г. и 2007г. са съставени и одобрени от Директора на ДНП”Пирин” планове за ползването на недървесни горски продукти от местното население в разрешените за това

зони на територията на парка.

Със специална заповед от 2007г., Директорът на парка забранява издаването на разрешителни за ползването на гъби, поради липса на квоти.

За запознаване на посетителите на Парка с начините на събиране и ползване на НДГП, през периода 2004-2005г. са разработени различни информационни материали и програми:

- табло за лечебните растения по интерпретативната пътека “Демянишка река разказва”
- плакати за някои ядливи гъби и техните двойници на територията на НП”Пирин”
- макети на някои видове гъби на територията на НП”Пирин”, експонирани в Посетителския информационен център на Парка
- през 2005г. е създадена билкова градина в двора на ДНП”Пирин”, където посетителите могат да видят как изглеждат в действителност някои лечебни растения.
- темата за лечебните растения и гъби е включена в редица образователни програми и презентации, които са предназначени за деца и посетителите на ПИЦ.

В заключение може да се направи констатацията, че по проекта за устойчиво ползване на НДГП заложените инициативи са приключени на около 80%.

Мониторинговите дейности са продължителни и периодични във времето. Тегърва предстои да се направят някои по-задълбочени анализи за състоянието и перспективите за развитието на НДГП като обекти на устойчиво ползване от населението. В тази насока предстои да се проучат възможностите за създаване на билкови градини и дори естествени полуплантиции от лечебни растения и горскоплодни, с цел намаляване на натиска върху тези видове и запазване на целостта на популациите им на територията на НП”Пирин”.

Главна цел 2 – Предоставяне на възможности за природозащитно образование и интерпретация

1. Създаване и дейност на информационни центрове и пунктове.

През 2004 год., съгласно концепцията за единна информационна система на територията на НП Пирин, е осъществено проучване от експерти от ДНП Пирин, Пирински туристически форум и Българска фондация Биоразнообразие на съществуващата материална база по всички общини. Набелязани са най-подходящите места, за създаване на информационни и посетителски центрове. През следващите години информационни центрове са създадени в общините Струмяни, Симитли, Гоце Делчев, Разлог, Банско. Стопанисването на обектите се осъществява от ДНП Пирин. Тези центрове популяризират дейността на Дирекцията на Парка чрез информационни материали, подреждане на изложби, организиране на образователни мероприятия и др.

Контролно-информационни пунктове са изградени в следните паркови райони:

- ПР “Вихрен”- в местността “Драгостиво чарк”, в местността “Бъндеришка поляна, на хижа “Вихрен” и хижа “Демяница”
- ПР “Баюви дупки.”- в местността Беталовото и на хижа “Яворов”
- ПР “Синаница” – гр. Кресна и в местностите “Върбите” и “Пещерата”
- ПР ”Безбог” – гр. Добринище

Предстои изграждане на ПИЦ в гр. Сандански, контролно- информационни пунктове

Четири годишното изпълнение на Плана за управление (2004 – 2008г.)
Дирекция Национален парк “Пирин”, Министерство на околната среда и водите

във високата част в ПР “Каменица”, ПР “Трите реки”, ПР “Безбог”, информационни точки в м. “Предела” и в някои от селищата, които са основни подходи към парка.

През 2004 година Дирекцията на НП “Пирин” изгражда със средства от ПУДООС “Посетителско-информационен център” в двора на дирекцията в гр.Банско. Същият разполага с:

- прожекционна зала, оборудвана със съвременна техника и повече от 200 природонаучни филми;
- изложбена зала, в която са подредени постоянни експозиции “Цветята на Пирин”, “Насекоми”, “Дървесни видове”, “Гъби”, “Стопаните на Пирин планина”, гостуват пътуващи изложби – “Човекът и огънят”, “В царството на гъбите”, “Зеленият пояс – места забранени, забравени, запазени...”, “Проект Пирин – защитената територия и хората”, “Минералите – един непознат свят”, “птичи телефон”, чрез който посетителите могат да се свържат с 53 птици /изработен със средства на дарител/;
- зала за посетители, в която деца и възрастни могат да направят “мислен преход” по светещия релефен макет на планината /изработен със средства на дарител/;
- богата библиотека - на разположение на всички нуждаещи се от специализирана литература;
- малка ботаническа градина за запознаване с лечебните свойства на типични за Пирин билки.

Посетителският център е активен образователен център, допринасящ за популяризиране на дейностите, провеждани на територията на целия парк и за формиране на екосъобразно поведение и култура.

Преобладаващата част от посетителите са ученици, български и чуждестранни студенти, туристи. Статистиката показва, че за периода от 2004 до 2008г. около 5000 учащи се са посетили ПИЦ.

В центъра се провеждат обучения и семинари за парковите служители и партньори на парка . Ето и някои от семинарите и дискуссионните форуми, осъществени през периода на съществуването на ПИЦ:

- “Биоразнообразие, мониторинг, работа по План за управление”,
- “Разработване, финансиране и управление на проекти”,
- “Интерпретация на природното и културно-историческо наследство”,
- “Природозащитно законодателство”,
- “Натура 2000”,
- “И вълкът сит и агнето цяло”;

“Кръгла маса” за обсъждане проблемите, възникващи вследствие световното затопляне на климата и начини за решаването им. Участници: учени от БАН, ЛТУ, учители, НПО и др.,

Детски парламент за околна среда;

“Мрежа за партньорство”- поредица от срещи със съмишленици от общините, неправителствени организации, представители на бизнеса и хотелиери за създаване на.

Посетителският център играе важна роля за развитието на туризма в района на Парка. Тук чуждестранните и българските туристи получават богата и изчерпателна информация за Национален парк Пирин, за туристическите маршрути, за състоянието на хижите, времето, възможностите за нощувка, контакти с ПСС и др.

Повече от 7000 посетители са преминали през центъра за периода 2004 – 2007 година.

2. Издаване на информационни материали.

През отчетния период ДНП издава редица информационни, образователни и рекламни материали. Много от тях са представени както на български, така и на английски език. Целта е да се представи и популяризира многопластовата и разностранна дейност на Националния парк, както и да се подпомогне екологичното образование в училищата.

Кратък списък на реализираните информационни материали:
списание “Орбел” /13 издания на стойност около 12000 лв./,
брошури: “Демянишка река разказва...”, резерватите “Баюви дупки - Джинджирица”, “Юлен”, “Тисата” /на български и английски език/,
алманах /на български и английски език/,
туристически карти за парка /на български и английски език/,
наръчник на парковия охранител,
листовки – “Национален парк Пирин – защитена територия”, “Флора и фауна в Пирин”, “Опасност от пожар!” /на български и английски език/;
образователни материали: образователна програма “Светът на бялата и черната мура”, “Малка книжка за Пирин”, “Дивият свят на Пирин”,
плакати на тема: ”Дневни грабливи птици”, “Нощни грабливи птици”, “Гъбите в НП Пирин”, “Горите в НП Пирин”, “Пирински ендемити”, “Лечебни растения в НП Пирин”, “Бозайниците в НП Пирин”,
филм за НП Пирин;
рекламни материали с логото на парка: тениски, шапки, козирки, значки, торбички, папки, стикери, картички, картини с рисунките от детските пленери.

През отчетния период са оползотворени 63 500 лв. за издателска дейност.

3. Природозащитни образователни инициативи.

- Постоянни лекции и прожекции на филми; основни теми: “Опазване на биоразнообразието на територията на НП Пирин”, “Застрашените от изчезване растителни и животински видове”, “Промяна в отношението към Природата”,
- Разпространяване на образователната програма “Светът на бялата и черната мура” във всички училища в прилежащите на парка общини / над 150 посещения/;
- Периодични фотоконкурси:
“Ой, красив си Ирин – Пирин!” /2003г./
“Пирински феномени” /2004/
“Пирински води” /2005/

/С получените снимки са изработени картини, а участниците, според класирането са наградени с парични и материални награди/

- Ежегодни детски пленери, теми:
на хижа Демяница (2004г)
на хижа Яворов (2005г)
на хижа Беговица (2006г)

С детските творби е създаден прекрасен фонд на ДНП, изработени са рекламни картички и картини.

- Обучителни походи за ученици и студенти в планината, начело с парковите

Четири годишното изпълнение на Плана за управление (2004 – 2008г.)
Дирекция Национален парк “Пирин”, Министерство на околната среда и водите

служители,

“В търсене на водното конче”,

“Как да си помогнем сами в планината?!”,

“Страшен ли е “страшният вълк?!”,

“Обучение в движение”,

“Екология и устойчивост на европейските горски култури”,

“Мониторинг на растителните съобщества в горите и откритите пространства в Пирин”,
до резерват “Сосковчето”,

по образователна интерпретативна пътека “Демянишка река разказва...”,

с деца със специфични нужди по образователната пътека, пригодена за лица със затруднено движение в местността Драгостинов чарк /повече от 2000 участници/;

- Периодични регионални олимпиади

“Познаваме ли птиците?” /2006г/

“Натура 2000” /2007г./

В олимпиадите участват повече от 1400 ученика на възраст от 13т 7-ми до 12-ти клас:

- Организиране на ежегодни природозащитни и образователни дейности , с почистване на туристически пътеки и кътове за отдих, походи по интерпретативните образователни пътеки, детски театрален еко-фестивал, фотоизложби, размяна на гостувания на деца от детските градини в градовете Банско и Сандански и представяне на образователната игра “Флупи”, изследване чистотата на водите в пиринските реки, демонстрации на клубовете “Млад огнеборец”,

- състезателни игри по повод:

Ден на Земята – 22 април,

месец май – месец за опазване на околната среда,

Зелена седмица – 1 – 6 юни,

Ден на мобилността – 22 септември

- международни студентски стажове, теми:

”Сравнителен анализ на горите в България и Франция ”

научни изследвания на български студенти /докторантура ”Дневни и нощни грабливи птици в НП Пирин”, изследване на пещерите в НП Пирин, проучване състоянието на тревните съобщества на територията на ски пистите и др./;

- Учебни пътувания и обмяна на опит с колеги от НП Рила, НП Централен Балкан, ПП Витоша, ПП Странджа, ПП Златни пясъци, НП Пелистер и НП Маврово, РМакедония, НП Триглав, Словения, НП Ваноз, Франция и Италиански национални паркове.

В своите инициативи Дирекцията на Парка винаги е разчитала на контакти и свеместна работа с общините, училищата, НПО, с обикновените хора. Смятаме, че благодарение на многобройните си изяви, Дирекцията на Националния парк е допринесла съществено за изграждането на екологично мислене и поведение сред младите хора, повишила е имиджа си като държавна институция и респективно имиджа на Министерство на околна среда и водите. Днес ДНП “Пирин” е важен, необходим и търсен партньор както от общините, така и от непревителствените организации и сферата на частната инициатива.

На фона на всичко изброено до тук, би било добре да се проведе социологическо проучване за това, как се е променило отношението на местните хора към НП Пирин и да се направи сравнителен анализ на базата на проучването от 2003-та година.

Тази идея бе заложена в Плана за дейност- 2008, но за сега все още не е финансирана.

Главна цел 3 – Насърчаване на научни изследвания

Една от основните задачи пред ръководството на парка е създаването на условия и подпомагането на научни изследвания и разработки.

За територията на парка със съдействието на дирекцията са разработени 9 бр. дипломни работи от студенти на различни теми.

През 2003, 2004, 2005 и 2007г. Българска федерация по спелеология извърши проучване на карстовият дял на Пирин. В изследванията участваха и служители на ДНП “Пирин”. Копия с резултатите от извършената работа са оставени в нашата библиотека.

През 2006 – 2007г се проведе научно изследване на тема: “Проучвания върху съобщества на почвени нематоди в неповлияни и антропогенно повлияни ценози в Северен Пирин”.

Открит е нов за науката вид от групата на растителните паразити - *Xiphinema pirinense* (Nematoda: Longidoridae) от писта „Академика”.

Изследвани са нематодните съобщества от голи участъци на ски писти (10 площадки), затревени участъци на ски писти (6 площадки), тревни фрагменти (3 площадки), клек (7 площадки) и бяла мура (5 площадки) в района на връх Тодорка, около хижа “Демяница”, резерват Юлен и старата писта “Академика”.

Направени са основни анализи за характеризиране на нематодните съобщества – обилие, срещаемост и родово богатство, доминантна структура. Екологичните анализи за характеризиране на всяко от местообитанията са направени на основата на трофични групи, групи по жизнени стратегии, използвани са редица индекси. Индексът за зрялост на нематодните съобщества (Maturity index) и неговите модификации (MI 2-5, ΣMI, ΣMI 2-5), както и Plant parasitic index (PPI) дават сведения за степента на нарушеност на изследваните местообитания. За характеризиране на трофичните мрежи в отделните площадки са използвани индексите за фаунистичен анализ: Структурен индекс, Поточен индекс и Индекс на обогатяване. Биологичното разнообразие е оценено с помощта на : индексът на разнообразие (Shannon – Wiener), Индексът на доминиране (Simpson) и изравненост (Pielou), индекс на Czekanovski-Sorensen за количествено сходство, форма b. За по-пълно разкриване на основните тенденции и закономерности в нематодните комплекси в изследваните местообитания бяха използвани методите на класификация (BIODIV и TWINSPAN) и ординация (CANOCO).

Досега направените анализи показват, че разнообразието на почвените нематоди в изследваните площадки е сравнително високо (131 таксона). С най-високо родово богатство се характеризират съобществата на клека (104 таксона), а с най-ниско – на бялата мура (58 рода).

През 2008г. дисертация на тема “Дневни и нощни грабливи птици на територията на Национален парк Пирин” защити н.с. II ст., д-р Стоян Николов към Българска академия на науките.

За 2008-2009г. с наше съгласие и съдействие предстои да се направи Научно изследване на тема : “Оценка на влиянието на ски пистите в Национален парк “Пирин” върху биоразнообразието на моделни групи организми” под ръководството пак на н.с. II ст., д-р Стоян Николов.

Текущи през годините наблюдения върху пробни площи в горските насаждения се правят от Института за гората към БАН.

Изследване на пътищата за миграция на хищните животни между планините Рила и Пирин

Главна цел 4 – Осигуряване на приходи за местните общности в резултат на възможностите и предимствата на Националния парк

1. Оформяне на подходи към Парка, определяне и оборудване на места за отдих, погледни места и др.

Съгласно Концепцията за информационно осигуряване през 2004г. на подходите към парка са поставени информационни табла с карта на територията на НП Пирин, на които са посочени регламентирани места за туризъм, рекреация и спорт. Ежегодно Дирекцията на парка поддържа и ремонтира счупените табла. Предстои подмяна на информационния носител, който поради климатични условия в планината (дъжд слънце) е изсветлял на места.

През 2004г. е извършена рекултивация и архитектурно оформление на достъпа до природна забележителност “Байкушевата мура” по проект от 2003г. Създадена бе образователна туристическа пътека “Демянишка река разказва ...”, изградена бе туристическа информационна пътека, пригодена и за хора със специфични нужди в м. “Драгостинов чарк” също по проект от 2003г.

През 2007г. завърши оформянето на образователно-интерпретативната пътека “Към Башлийца...”.

През 2004г. бяха оформени над 50 нови къта за отдих, 7 чешми и 15 огнища на места определени с Плана за управление. Целите са – овладяване на нерегламентираното къмпингиране и устройване на пикници; намаляване на замърсяването на водни и др.обекти в Парка, намаляване на опасността от пожари вследствие безразборното палене на огньовете на всевъзможни и небезопасени места. Очакваните и постигнати резултати са: насочване на посетителите към регламентираните места за палене на огън, които са оборудвани с необходимите удобства – маси и пейки, места за паркиране; намали се замърсяването по пътеките, но за съжаление за сметка на тези край огнищата и чешмите.

През 2004/2005г. бяха поставени информационни табла по границите на двата резервата – «Баюви дупки - Джинджирица» и «Юлен» - с информация за границите и видовото разнообразие там; над 50 информационни табла за поведение в парка – 17 бр. с правилата за поведение в защитена територия и карта със зоните в НП Пирин, останалите с конкретни забрани – «Риболова забранен» и др.; оформени бяха с дървени информационни плотове на 20 погледни места на територията на парка и в района на хижите “Вихрен”, Заслон Тевно езеро, и др.

2. Поддържане на съществуващи и изграждане на нови елементи на туристическата инфраструктура.

На територията на Парка са определени и маркирани на терен 13 маршрута за пешеходен туризъм, обхващащи равномерно цялата му площ

За периода на прегледа на Плана за управление от 2004г. за поддръжка на вертикална и хоризонтална туристическа маркировка по тези маршрути са изразходвани около 35 000лв. от ПУДООС, като това включва:

- Поддръжка на вертикална лентова маркировка,

Четири годишното изпълнение на Плана за управление (2004 – 2008г.) Дирекция Национален парк “Пирин”, Министерство на околната среда и водите

- маркиране границите на резерват “Тисата”,
 - изработване и поставяне на зимна маркировка и такава на лавиноопасни места (маркировка на ПСС),
 - изработване и поставяне на указателни табели (стрелки).
- Състоянието на туристическата маркировка към момента е добро.

Веломаршрути

В момента се извършват необходимите проучвания за изграждане и обозначаване на 2бр. велосипедни маршрути в парковите райони “Вихрен” и ”Безбог”, като чрез тях да предоставим още една алтернатива за туризъм в Парка.

Алпинизмът и пещернячеството се практикуват ограничено от обучени хора в определените с Плана за управление райони

По отношение почистването на туристическите маршрути (почистване от клек и отпадъци) и освежаване на туристическата маркировка, Дирекция “Национален парк Пирин” съвместно и от името на Университетския аварийно спасителен отряд през 2005г. подготви проект към Фондация Екообщност на тема: “Пиринските пътеки – красиви, безопасни и достъпни за всеки”. Проектът целеше решаването на три основни проблема: замърсяването на туристическите маршрути с битови отпадъци, необходимостта от обновяване на лентовата туристическа маркировка и необходимостта от почистване на туристическите маршрути от клековата растителност.

Проекта не беше финансиран поради големия брой подадени проектни предложения насочени към спешни мерки за предотвратяване на екологични проблеми.

За регламентиране на туризма в Национален парк Пирин и запознаване на хората с действащите режими и норми на територията му, през 2004г. бяха поставени “Табла за поведение” /на стойност 5760 лв./. Таблата включват карта на Парка с функционалното зонироване и информация за допустими и недопустими дейности.

Маркирани пътеки от селища – основни подходи към парка до основен маршрут в парка имаме в почти всички Паркови райони :

- 1/ от с. Брезница до Горно Брезнишко езеро, Портата към Аргирово езеро;
- 2/ от с. Влахи до м. Мандрата, наситена с информационни табла;
- 3/ от гр. Разлог през КИП “Бетоловото” към х. Яворов;

Използването им от туристи е ограничено, но целта е да осигурим възможност местните хора да използват близостта на парка за развитие на определен вид туризъм.

Интерпретативни пътеки

За оформяне на допълнителни туристически маршрути, или така наречените интерпретативни образователни туристически маршрути, ДНП Пирин изгражда и поддържа пътеки на обща стойност около 7000лв. Средствата са осигурени от ПУДООС . Част от изградената инфраструктура по пътеките е плод на съфинансиране по проекти с партньори на ДНП.

- **Парков район “ Вихрен” – гр. Банско**

“Демянишка река разказва...”

Пътеката е изградена през 2004г. като началото и започва малко под хотел Катерина

и свършва на хижа Демяница. По цялата дължина на пътеката, на подходящи места са поставени информационни табели. Разработените четиринайсет теми представят геоложките особености на Демянишкия циркус и тяхното отражение върху биоразнообразието на района, резервата "Юлен", интересни маршрути, по които може да се тръгне от хижа Демяница, миналото на Пиринския край и природните забележителности. Разработения познавателен туристически маршрут "ДЕМЯНИШКА РЕКА РАЗКАЗВА..." е част от цялостната информационна система, залегнала в План за управление на Национален парк "Пирин".

Пътека за хора със специфични нужди "Драгостинов чарк"

Пътеката е изградена по идея на ДНП"Пирин" през 2004г. Намира се на няколко километра от град Банско, като е приспособена за специфичните нужди на хората предвиждащи се на инвалидни колички и незрящи. Донор на този значим социален проект е Правителството на Конфедерация Швейцария, чрез Националния Доверителен ЕкоФонд, и Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда и водите.

Всички детайли по пътеката - специална настилка, подходи към кътовете за отдых, тоалетна, паркинг, детска площадка и информационни табели за парка, са разработени съобразно изискванията за достъпност на околната среда и са съгласувани с Центъра за независим живот, гр. София.

С изграждането на тази пътека се дава възможност на всички посетители да съчетаят отдиха сред природата с научаването на нещо повече за Национален парк "Пирин". С проекта е търсено постигането на универсално решение, което да прави обекта използваем от всички групи хора, при еднаква достъпност и равнопоставеност. Стремежът е максимално вписване в средата с минимално вмешателство и ненакърняване на гората.

Рекултивация и архитектурно оформяне на терена около Природна забележителност "Байкушева мура".

Проектът е осъществен през 2004г. Изградена е дървена скара с парапети, като така се предпазват корените на най-старото дърво в България, от изравяне в следствие от многобройния туристически поток.

- **ПР"Каменица" – гр. Сандански**

"Към Башлийца" – местността Башлийца

С този проект се изграждат и поставят информационни табели по съществуващ маршрут по долината на река "Башлийца". Началото на пътеката започва от хижа Яне Сандански (гр. Сандански) и продължава до туристически заслон Спано поле, с продължителност 2,30 часа. Отново целта е запознаване с дейността на Дирекцията и с богатото биологично разнообразие на Парка

- **ПР Синаница – гр. Кресна**

Влахинска река - м. Черната вода

Пътеката е изградена в рамките на съвместен проект с Пирински туристически форум, финансиран от Европейската комисия през 2007г. Изградени са четири къта за отдых с прилежаща инфраструктура и богата информация за Националния парк.

- **ПР “Баюви дупки ”**

- **“Към царството на еделвайса”**

Пътеката е изградена през 2007г. в съвместен проект между ДНП “Пирин” и Община Разлог на тема: “До Изворите на река Места - Нестос”, финансиран от Европейския съюз по Програма ФАР “Опазване на природата и устойчиво трансгранично развитие”. Пътеката съчетава възможностите за практикуване на пешеходен и велотуризм. Началната точка е гр. Разлог, а крайната - хижа Яворов.

3.Проекти, финансирани по програми на Европейския съюз

- **“Развитие на екотуризма като средство за опазване на биоразнообразието в района на Национален парк Пирин”**

През 2007г. Дирекцията, съвместно с Пирински туристически форум, Българска фондация Биоразнообразие, седемте общини около парка : Разлог, Банско, Гоце Делчев, Сандански, Струмьяни, Кресна и Симитли, реализира проект “Развитие на екотуризма като средство за опазване на биоразнообразието в района на Национален парк Пирин”. Финансовата помощ е от Швейцарската агенция за развитие и сътрудничество. Основната цел е подпомагане развитието на дейности и услуги в зона около Парка, разсредоточаване на туристическия поток. Разкриване на нови възможности за прекарване на свободното време в и около селата.

В Проектът залага създаването на седем туристически маршрута (по един във всяка община) . Поради недостатъчното финансиране и липса на изпълнение на поети ангажименти по съфинансиране, Проектът приключи с изработване само на 4 от общо 7 маршрута . Те са в :

-Община Струмьяни – “Гости от миналото”, намираща се в близост до село Илинденци;

-Община Сандански– “Горска приказка”, – до село Лиляново

-Община Симитли – “Пътека на Мечката” – село Сенокос;

-Община Кресна – “Пътека на билките”- в околностите на селата Стара Кресна и Ощава

Дирекция Национален парк Пирин участва в проекта с институционална подкрепа и експертна помощ . Направен бе оглед на потенциални маршрути, подходящи къщи за гости, подбор на подходящи водачи- интерпретатори, разработване на самите маршрути, подготовка на интерпретативни беседи и др.

Официалното представяне на резултатите по проекта (изработените туристически маршрута, обучените водачи, настаняване в къщи за гости) се състоя по време на традиционните “Дни на Пирин” 2007г.

- **“Ефективни партньорства за опазване на биоразнообразието”**

Финансиран от Българска фондация Биоразнообразие , проектът цели стимулиране участието на гражданите и местните общности в планирането и управлението на природните ресурси и защитените територии, и допринася за обществената ангажираност към проблемите на биоразнообразието. Проектът е тригодишен (2005 – 2007г.) и обединява усилията за опазване на биоразнообразието в три моделни региона: Северно Черноморие, Странджа и Южно Черноморие и Пирин.

Основните дейности по проекта са насочени към обучение на експертния състав на Дирекцията и на местните общности.

- **“Регионалните марки”**

С цел подпомагане създаването на публично-частни партньорства, основани на взаимните ползи от опазването на защитените територии и развитието на природосъобразен бизнес, БФБ организира серия от семинари и обмяна на опит с други европейски страни. Целта е да се покаже, да се вдъхне увереност и да се осъзнае от местните хора, необходимостта от създаването на регионални и продуктови марки, свързани със защитени територии, което може да бъде успешен механизъм за постигането на устойчиво развитие и бизнес.

Оттук нататък на ДНП Пирин предстои създаването на марка за произход “Пирин” с цел развитие на екологично отговорен туризъм и устойчиви практики за ползване на природните ресурси.

4. Туристически дейности на територията на Национален парк Пирин

На основание чл. 13, ал. (1) от Закона за защитените територии, и чл. 58 т.2, и чл. 64 от Правилник за условията и реда за управлението, възлагането на туристическите дейности по поддържане и възстановяване, възлагането на туристически дейности, охраната и контрола в горите, земите и водните площи в защитените територии - изключителна държавна собственост, обн. , ДВ, бр. 49 от 14.06.2005г. , през 2007г. бяха проведени две процедури за възлагане на туристическа дейност:

- “Стопанисване и поддържане на атракционно съоръжение “пикник” в местността Чалин Валог” в парков район “Вихрен” в Национален парк “Пирин”.
- “Стопанисване и поддържане на пътека за хора със специфични нужди” в местността Драгостинов чарк” в парков район “Вихрен” в Национален парк “Пирин”.

Изпълнителите по договорите се задължават да извършват: сметосъбирането и сметоизвозването в определените райони, да поддържат на парковите архитектурни елементи, да ремонтират съществуващите огнища, да предоставя информация за природното богатство на Парка и необходимостта от неговото опазване.

Изпълнителите имат ясна концепция за устойчиво развитие и използване на възможностите на обектите, и плащат годишна такса.

Стратегия за безопасност на посетителите в Национален парк Пирин

Дирекцията поддържа вертикалната и хоризонтална туристическа маркировка и поставя информационни табели с режимите и нормите, действащи на територията на парка. Предстои поставяне на предупредителни табели от типа „Лавиноопасна зона”

През 2004г. бе изработена и монтирана зимна маркировка и монтирани 16бр. азимутни колове и парапет по зимен маршрут “Мозговишка порта – з. Тевно езеро”, и такава на лавиноопасни места .

Със средства от ПУДООС и по идея на ДНП”Пирин” е възстановен и довършен парапета по хребет “Кончето”.

През 2006г. изготвянето на Стратегия за безопасност на посетителите при посещения в парка, бе заложена за финансиране в проект по Програма DEFRA на Посолството на

Великобритания, но не беше одобрено.

Дирекцията има успешно партньорство с Планинска спасителна служба. Съвместно се провеждат обучителни и опреснителни курсове за парковата охрана и експертния състав.

Имайки в предвид посещаемостта на ски зона “Банско” през зимния сезон (около 450хил. туристи за сезон 07/08г), по настояване на Дирекцията, ежегодно преди стартирането на сезона , ДНП Пирин задължава концесионера на Ски зона Банско – “Юлен” АД да осигури и гарантира безопасността на туристите в концесионната зона чрез поставяне на предпазни мрежи, табели за лавиноопасна зона и др.

Движение на автомобили

Свободно движение на автомобили на територията на парка е разрешено само по пътя от гр.Банско за х.Вихрен и от м.”Беталовото” за х.Яворов.

Тук попадат:

- трите хижи Бъндерица, Вихрен и Яворов, около които има обособени места за паркиране.
- ски-зоната над гр.Банско също има обособени паркинги.
- към участъка на туристическата информационна пътека в м. “Драгостинов чарк”, пригоден и за хора със специфични нужди има специално обособен паркинг и място за спиране до два автобуса, непосредствено до контактната настилка.

Ски-зона с център гр.Банско

Съществено значение за развитието на местната икономика в района на Банско, Добринище и цялата Разложка котловина е осъществяването на проект за изграждане на “ски-зона с център гр.Банско”.

Проектът стартира през 2003г. въз основа на Концесионен договор.

В последствие Плана за Управление на НП “Пирин” е съобразен с приетия териториално – устройствен план за “Ски-зона с център град Банско”.

Изграждането и функционирането на всички съоръжения и сгради е съобразено с необходимите екологични норми. Изградени са 3 броя биологични стъпала за пречистване на отпадните води, подбрани и внедрени са екологични технологии на най-високо ниво, работи се по програма за затревяване и зачимяване, работи се по противоерозионни укрепления и др.

Ски-зоната е доста натоварена. През зимния сезон на ден минават средно между 3500 и 4500 човека. В пикови моменти поема около 7-8 хил. туристи.

Изграждането на ски-зона “Банско” е мащабен проект , даващ силен тласък в развитието на целия регион. Това е основополагаща инвестиция, която стимулира инвестиционния интерес в широк периметър и дава устойчивост на туристическия бизнес през зимния сезон.

Изграждането на ски зона “Банско “ е в пряка връзка с развитието на град Банско и региона. Това налага диалог между държавни институции и ведомства и изисква изграждане на стратегии и планове за развитие в синхрон между града и планината. В този смисъл възникнаха редица проблеми, като:

- Липсата на стратегически план и ясна представа за бъдещото развитие. Неспособност на местните власти да овладеят процесите на строителство. Строителната инвазия доведе до значително увеличаване на легловата база в Банско

Четири годишното изпълнение на Плана за управление (2004 – 2008г.) *Дирекция Национален парк “Пирин”, Министерство на околната среда и водите*

и надвишаване в пъти капацитетните възможности на ски-съоръженията в зоната. Случващото се в града оказва неминуемо влияние върху територията на парка. През зимата ски-зоната се пренатоварва с хора. Струпването по пистите и лифтовете е голямо и прави карането на ски опасно. Капацитетът на съоръженията е недостатъчен. Скиорите излизат извън трасетата на пистите, където освен, че е забранено е и опасно. Зачестяват случаите на изгубване.

Хели-ските и парапланеризмът се превърнаха в широко търсена и ползвана атракция, с която парковата охрана трудно съумява да се справи.

- Несъгласуваност на строителните планове в буферната зона на Парка между Общинска администрация Банско и ДНП “Пирин”. В резултата възникнаха редица рискове за територията на Парка, изразяващи се в повишено човешко присъствие, замърсяване, опасност от пожари и др.
- От години Пирин е предпочитано място за летен туризъм. В летните горещини планината е търсено място за прохлада и отпих. Близостта на Парка до градовете с най-голямо строителство и развитие / Банско и Разлог/, води до струпването на много хора. Изградената и поддържана от Парка туристическа инфраструктура недостига. Паленето на огън на нерегламентирани места и дивото бивакуване, стават все по-често явление.

Съвременната картина на град Банско, Разлог и региона, и съседството на Националния парк, ни кара сериозно да се замислим над съществуващите проблеми и предизвикателства.

Планът за управление на НП “Пирин” е изработен в периода 2001 - 2003г. Заложените в него планове и програми, норми и режими са адекватни на тогавашната ситуация.

Сега е моментът внимателно да анализираме съществуващата обстановка и да си дадем ясна сметка за необратимостта на настъпилите процеси. Макар и без вина за случващото се около Парка, именно ние- призованите да защитаваме неговата територия и неприкосновеност, ще понесем негативизмът на хората и последиците от вече очерталия се масов туристически поток.

Политиката, която МОСВ и Дирекцията на Парка води през годините е в посока, убеждаване на местните хора, че територията на Парка е отворена към тях и че тя ще се управлява в техен интерес. Тази политика трябва да продължи и за напред.

В предвид казаното до тук и далновидността, която се изисква в такъв момент, предлагам да се проучи възможността за актуализиране площта на зоната за туризъм, залегнала в Плана за управление.

Промените трябва да са в унисон с целите и задачите за развитието на туризма в национален мащаб, както и с Националната стратегия за туризъм.

Евентуалното актуализиране на туристическата зона трябва да стане на базата на добре мотивирани Териториално устройствени планове с ясно посочени параметри.

От изключително значение тук са ангажиментите, които ще поемат Държавните институции и общинските ръководства, за да не се повтарят сегашните грешки, конфликти и лоши примери.

5. Подобряване на санитарно-хигиенното състояние на обекти за обслужване на посетители в Националния парк

Голям е интересът на местните хора за излизане в планината на пикник през горещия летен сезон. ДНП изгражда кътове за отпих и места за палене на огън с цел ограничаване на нерегламентирано палене на огън и превенция на риска от възникване на пожари. Голям

проблем е събирането и извозването на събралите се около местата за отдых отпадъци. За целта се разпространяват специализирани брошури, изработени са торбички с надслов “Не оставяй боклук след себе си”, раздават се чували, организират се кампании за почистване на планината, пускат се съобщения и призиви по местните медии. Въпреки всичко тежестта на проблема ляга върху парковата охрана, която организира сметосъбирането и сметоизвозването на отпадъците.

За контролиране на замърсяването и разпределяне на дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване в Плана за управление е заложено изготвяне на Стратегията за управление и контрол на замърсяването с битови отпадъци. В тази връзка ежегодно се попълват въпросници от собствениците и ползвателите на обекти в НП. Собствениците на обекти в парка имат задължението сами да организират сметосъбирането и сметоизвозването. В този случай парковата охрана има контролна функция, като не допуска струпването на отпадъците за продължително време и същевременно следи за системното обслужване на септични ями от специализирани коли, поставени химични тоалетни и модулни пречиствателни станции.

Към участъка на туристическата информационна пътека в м. “Драгостинов чарк”, пригоден и за хора със специфични нужди има специално оборудвана тоалетна, която е свързана с градската канализационна мрежа.

ДНП “Пирин” има разработена обща Програма за пречистване на отпадни води от туристическите обекти на територията на Национален парк Пирин, която формулира основните проблеми и дава общи насоки за решаването им. Предстои изготвянето на цялостна стратегия за управление и контрол на отпадните води на територията на Парка.

Проекти

Дирекция “Национален парк Пирин” разработва редица проекти, свързани със Стратегия за управление и контрол на замърсяването с битови отпадъци. За тяхното реализиране е търсено финансиране от външни донори.

- **“Устойчиво използване и управление на туристическите ресурси в Национален парк Пирин”**- проект по програма DEFRA на Посолството на Великобритания от 2006 г. В проекта се включва изготвянето на Концепция за устойчив туризъм, Стратегия за управление и контрол на замърсяването с твърди битови отпадъци, Стратегия за управление и контрол на замърсяването с отпадни води и Стратегия за безопасност на посетителите на НП. Проектът не бе одобрен.

- **“Създаване на документи за устойчиво развитие и опазване на природните ресурси в Национален парк “Пирин”**. Кандидатстване за финансиране към Държавния бюджет на Република България 2008г. В проекта се включва изготвянето на Концепция за устойчив туризъм, Стратегия за управление и контрол на замърсяването с твърди битови отпадъци, Стратегия за управление и контрол на замърсяването с отпадни води и Концепция за съвместно управление на природните ресурси. Проектът е подаден от името на местна неправителствена организация, като ДНП Пирин е основен партньор. Към момента няма обявени резултати по програмата.

- **Стратегия за управление и контрол на отпадни води**
Дирекцията на парка се стреми към реализирането на проекти, които са свързани с поддържането на септичните ями на обектите и подмяната им с пречиствателни съоръжения

Четири годишното изпълнение на Плана за управление (2004 – 2008г.)
Дирекция Национален парк “Пирин”, Министерство на околната среда и водите

за отпадни води. До момента Паркът има съвместни инициативи с Български туристически съюз с цел подготовка и кандидатстване за финансиране на проектни предложения към европейски донори. Основната насока на инициативите е създаването на Програма за пречистване на отпадъчните води от туристическите обекти в Национален парк “Пирин”. Целта е проучване на съществуващите туристически и други обекти, потенциалните източници на отпадъчни води и предлагане на решения за тяхното пречистване.

- **„Изграждане на пречиствателни станции за отпадни води към хиците Яворов, Бъндерица и Пирин”**- схема за безвъзмездна помощ за опазване на околната среда, културното наследство и институционално сътрудничество на регионално и местно ниво. – трансграничния регион България – Македония реф. №: BG2004/016-786.01.01/Grants – 04MAC03.02-033.

Проектът достигна да трета фаза на оценка (пред подписване на договор), но поради липса на част от съпътстваща документация на граничния партньор, проекта не беше одобрен.

- **„ Към ефективен мениджмънт на водите и устойчиво развитие на туризма в трансграничния регион Благоевград-Солун”** – програма Устойчиво развитие, чрез опазване и запазване на водите и био-разнообразието в трансграничния регион България – Гърция, реф. №: BG2005/017-454.03.03/Grants – 06.04. 2007г.

В проекта е включено изграждане на Пречиствателни съоръжения на хиците – Яворов, Бъндерица и Дамяница. Кандидатстваща организация е БТС – Туристическо дружество “Вихрен” – Банско, Дирекция “Национален парк Пирин” е асоцииран партньор по проекта.

Бюджет на проекта: EUR 343 932

Искана безвъзмездна помощ: EUR 300 000

** Проектът не е одобрен поради липса на административен капацитет на кандидатстващата организация (Туристическо дружество “Вихрен” – Банско), и е преапликиран за изграждане на Пречиствателни съоръжения на хиците Пирин, Синаница и туристически заслон Тевно езеро по Програма ФАР ТГС България Македония Реф №: 2005/017-456.01/Grants-05MAC/02/02/02, Sustainable Development Grant Scheme (04.12.2007г.)

България – Македония ТГС

Реф №: 2005/017-456.01/Grants- 05MAC/02/02/02, Sustainable Development Grant Scheme

- **„Изграждане на пречиствателни съоръжения към хиците Яворов, Бъндерица и Дамяница и насърчаване на общественото съзнание и участието в развитието на туризма”**

Бюджет на проекта: 299 967 EUR

Проектът е внесен от името на БТС – Туристическо дружество “Еделвайс” – гр. Сандански, Дирекция “Национален парк Пирин” е асоцииран партньор.

** Проектът не е одобрен поради липса на административен капацитет на кандидатстващата организация (ТД Еделвайс)

- **“Устойчиво управление на биоразнообразието и природните ресурси в НП Пирин”** - програма “Околна среда и устойчиво управление на природните ресурси, включително и енергия”

По проекта се предвижда изграждане на модулни пречиствателни съоръжения за отпадни

води на туристическите обекти в парка (7 хижи и 3 туристически заслона)

Бюджет на проекта - 1 484 740 EUR

Проекта е подаден от името на Дирекция "Национален парк Пирин", но не беше одобрен поради това, че замърсяването с отпадни води не е приоритетна област за България по програмата.

- **“Естетизиране на околните пространства на хижи и обекти за настаняване и обслужване на посетители”** - Програма Добросъседство с Р Македония. “Устойчиво развитие на граничния регион” BG2006/018-389.01.01/02-06MAC02/01/01

Обект на проекта са прилежащите територии на хижите и заслоните. Като пилотен проект е избрана хижа Демяница – ПР Вихрен. Крайния срок за подаване на проектната документация е 18.08.2008г.

6. Развитие на устойчив туризъм.

Във връзка с изготвянето на Концепция за насърчаване на устойчив туризъм, до момента Дирекцията е изготвила редица проекти. Поради ограничено финансиране на дейностите в тази посока от ПУДООС, е търсено финансиране по редица външни програми като Програма DEFRA на Посолството на Великобритания /2006г./, Държавния бюджет на Република България /2008г./ и др.

- **Маркетингова стратегия за туризма**

Цел: увеличаване на продаваемостта на туристическите услуги, развитие на предприемачеството сред местното население, подкрепа на малките населени места и семейния бизнес.

- **Проект за разработване и поддържане на единна информационна среда HYPERLINK "http://www.visitpirin.net"**

По проекта е създадена и експонирана в Интернет пространството богата база от данни за природните дадености, културно-историческото наследство и туристическите обекти и продукти в региона на Национален парк "Пирин". Целта е превръщането НП "Пирин" като защитена територия в желана туристическа дестинация.

Създадената информационна среда е възможност за успешен маркетинг на екотуристическите продукт и за трайно излизане на региона на Пирин на туристическите пазари. www.visitpirin.net е средство за стимулиране на широк диалог, за подпомагане на обучението, опознаването и изграждането на партньорства между заинтересованите страни (държавни институции, регионални и местни власти, неправителствени организации, частния сектор в лицето на малките и средни предприятия, за развитие на екотуризма, опазване на природата, биоразнообразието и естествения пейзаж; тя е потенциалната благоприятна среда за развитие на бизнеса, повишаване на качеството на продуктите и услугите и на благосъстоянието на местните общности. Проектът беше финансиран от ПУДООС и е на стойност около 103 600лв., което включва поддръжка и обновяване на включените обекти, както и включването на нови.

- **Устройване на палатъчни лагери на територията на НП Пирин**. Местата са определени в Част 3, т.77 от Плана за Управление

Четири годишното изпълнение на Плана за управление (2004 – 2008г.)
Дирекция Национален парк “Пирин”, Министерство на околната среда и водите

През отчетния период са подготвени редица проекти и е търсено външно финансиране:

Проектът за ремонт и реконструкция на съществуващ палатъчен лагер под хижа Бъндерица, подготвен съвместно с Туристически дружество “Вихрен”

Проект за Изграждане на туристически комплекс, включващ къмпинги в района на х. Пирин, х. Синаница и в района на Мозговица в НП «Пирин» (съгласно ПУ). Кандидатства се по Програма „Техническа помощ за подготовка на бъдещи проекти за Програмата за европейско териториално сътрудничество между България и Гърция в период 2007 – 2013 (INTERREG IVA) по проект BG 2005/017-454.04.01.02-01”, към Министерство на регионалното развитие и благоустройството

В проекта се предвижда изграждане на три мултимедийни интерактивни центрове, за представяне, изследване и обучение на естествено и на дигитално ниво на околната среда и на развитието на екотуризма в целевия район. Проектът популяризира туризма в южните дялове на Пирин и цели овладяване на нерегламентираното кампиране чрез създаване на условия за ефективно използване на туристическите ресурси и запазване на природата около тях. Проектът довежда до разработване на нови туристически пакети и популяризирането им от двете страни на границата;

Проект “Зелените пътеки на Пирин, Източна Македония и Тракия”.

Проектът е реализиран през 2007 година в районите на два национални парка – НП „Пирин” в България и НП „Източна Македония и Тракия” в Гърция. Финансовата помощ е по програма ФАР 2004 - Трансгранично сътрудничество България – Гърция, бюджетна линия BG2004/016-782.01.03-03. Изпълнител на проекта е Пирински туристически форум, в партньорство с гръцката организация “Граничен регион Делта - Родопи” и Дирекцията на НП „Пирин”. Общата стойност на проекта бе 166 135,97 Евро, изцяло осигурени от ЕС.

Реализирането на Проекта е от голямо значение за изграждането и популяризирането на балканските туристически коридори и изграждане на добросъседски отношения.

В рамките на проекта се извършват следните дейности:

- създава се база данни на съществуващите туристически ресурси, услуги и атракции от двете страни на границата, която продължава да се допълва и разширява.
- Провеждат се две обменни пътувания за представители на заинтересованите от развитието на устойчив туризъм фирми и организации от двете страни на границата (служители на двата национални парка, общини, неправителствени организации, културни институции, туристическият бизнес).
- Установяват се нови контакти и се създават възможности за бъдещи партньорства. Участниците се запознават с най-доброто от туристическото предлагане на страната-партньор.
- Създават се печатни материали: наръчник “Пътеводител в екотуризма”, на български и гръцки език
- Изградена е малка туристическа инфраструктура за нуждите на Национален парк “Пирин”: Информационен и контролен пункт за Парков район “Безбог” в Добринище и завършване на два туристически маршрута на територията на Парка: Мозговица – Башлийца и Влахинска река – Черната вода (възстановяване на мост, укрепване на стръмен терен, поставяне на места за краткотраен отдих и табла).
- Като първа стъпка от създаването на новата трансгранична туристическа дестинация “Пирин – Източна Македония и Тракия” са разработени три туристически програми:

“Природата като забавление” за семейства с деца; “Чудотворни води” за ученици и “Контрасти на дивата природа” за посетители със специализиран интерес към наблюденията на животни и растения. Програмите са тествани с представители на български и гръцки медии и туроператори през м. октомври, а за тяхното популяризиране са отпечатани специални дипляни.

- За по-добрия маркетинг на районите на двата национални парка са издадени редица печатни материали: серии от пощенски картички и плакати; 12 дипляни за туристическите атракции в двата района; общ туристически пътеводител и имидж-брошури за националните паркове.
- Подготвен е и План за развитие на туристическата дестинация за следващите пет години.

В заключение може да се каже, че проектът “Зелените пътеки на Пирин, Източна Македония и Тракия” е първа стъпка от поредица бъдещи съвместни дейности, които да развият новата трансгранична туристическа дестинация, в полза както на ценната природа на двата района и двата национални парка, така и на хората, живеещи във и около тях.

Главна цел 5 – Усъвършенстване на политиката на управление и специализирана охрана на националния парк

1. Повишаване квалификацията на персонала и ефективността на охраната.

- Система за редовно провеждане на курсове за обучение на парковата охрана и администрацията по опазване на конзервационно значимите видове и съобщества и действащи закони и нормативни документи.

Експертният състав ежесечно изготвя и представя доклади за извършената дейност и планува дейността си за следващия месец. Резултатите от докладите на експертите се разглеждат, обобщават и анализират от Началник отдел „Експерти”, набелязват се мерки за подобряване на дейността. С цел повишаване на квалификацията си експертите посещават различни курсове и обучения:

- **Обучения**
2005

Мониторинг на лечебните растения и гъби с лектор от ЛТУ София

Мониторинг на мечката с лектор Райчо Гънчев с цел уеднаквяване на знанията на парковата охрана.

През година експерт фауна е присъствал на всички семинари относно едрите бозайници. Обсъждан е техният статут и начин на мониторинг.

Експерт “Флора”, експерт “Фауна” 2006г.

Мониторинг на кокошеви птици за служители на ПО от ДНП Пирин-т.4.09-целта на обучението е подобряването на знанията и теренните умения на служителите при осъществяване на мониторинга и събирането на данни.

Семинари по “Натура 2000”. Във връзка са присъединяването на България към ЕС и утвърждаването на мрежата от Натура 2000 места. Участие на експерт “Фауна”. Целта на

Четири годишното изпълнение на Плана за управление (2004 – 2008г.)
Дирекция Национален парк "Пирин", Министерство на околната среда и водите

обучението е да се изясни подготовката на потенциалните Натура 2000 места, Европейското законодателство по въпроса, финансирането на проекта и др.

Експерт "Флора" от ДНП „Пирин“ участва в проект към Швейцарската агенция за развитие и сътрудничество за обмяна на опит и информация между паркове от Югоизточна Европа и Швейцария. Обсъждани са въпросите за екологично образование и устойчиво развитие. Експертът участва в семинар в Германия на тема „Изготвяне и прилагане на Плановете за управление на обекти на Световното природно наследство“. Целта на семинара е запознаване с изготвения наръчник на Международния съюз за защита на природата IUSN във връзка с подготовката на Планове за управление на обекти на Световното природно наследство. Участие е взето и в някои от семинарите във връзка с проекта Натура 2000.

Експерт "Туризм"

Участия в туристически борси и изложения:

През 2005г. Дирекцията на парка за първи път взе участие в туристическа борса – гр. Велико Търново. Участието бе по покана на Алианс за развитие и популяризиране на туризма в регион Банско, които имаха нает щанд. На борсата бяха представени възможностите за туризъм и отдих в Национален парк Пирин и прилежащите му територии. За целта бе изготвена диплянка, с описанието на видовете спорт и рекреация, развиващи се на територията на парка и местоположението им за практикуване. На борсата бяха осъществени контакти между местни, регионални и национални туристически организации, с които си партнираме и до момента.

През 2005г. и 2006г. по покана на Дирекция Природен парк "Златни пясъци", Дирекцията участва в "Панаир на туризма и свободното време". Национален парк "Пирин" бе единствен представител от Националните паркове.

2005г. – участие в курс за обучение по маркетинг и връзки с обществеността. Курса бе организиран от Пирински туристически форум, съвместно с Българска фондация Биоразнообразие. Разглежданите теми са : "Маркетинг в туризма"; "Позициониране на пазара"; "Продуктова политика"; "Ценова политика"; "Реклама" и "Връзки с обществеността".

ДНП Пирин работи успешно с Държавната агенция по туризъм по отношение на обмяна на рекламни материали за подобряване на Националната реклама, обучения и семинари, като:

2006г. участие в семинар на тема "Прилагане на Европейски критерии за качество към подготовката, създаването и управлението на тематично "

2006г. Участие в Национална конференция "Структурните фондове на ЕС – възможности за развитие на устойчиви практики в туризма",

2006г. – участие в семинар на тема "Планинските региони на България в контекста на присъединяването към ЕС и сътрудничеството за устойчиво развитие и опазване на планинските региони в Югоизточна Европа ". Целта на семинара бе запознаване със ситуацията и тенденциите за развитие на политиките насочени към планинските райони в България и Европа.

През 2007г. Дирекцията беше гост и домакин на институционалната акредитация на Колежа по туризъм – Благоевград. Дирекцията на парка работи в сътрудничество с колежа по разработване на проекти, обучаване на интерпретатори, предоставяне на литература за подготвяне на реферати, курсови работи, дипломни работи и др.

2007г. Участие в семинар на тема "Създаване и устойчиво управление на трансгранични екологични мрежи между България и Гърция" – организиран от Министерство на регионалното развитие и благоустройството. Целта на семинара бе

Четири годишното изпълнение на Плана за управление (2004 – 2008г.)
Дирекция Национален парк "Пирин", Министерство на околната среда и водите

осигуряване участието на местните заинтересовани страни в разработването на Програма за устойчиво развитие за четирите трансгранични екологични мрежи. На семинара бяха представени интересни презентации, като: "В търсене на златното сечение "Защита на природата – стабилно икономическо развитие"; "Насърчаване на дейности за защита на природата и устойчиво развитие през граница";

2007г. – Участие в обучение "Изграждане на капацитет за развитие на устойчив туризъм" - гр. Банско.

Проекта бе насочен към създаване на устойчиви практики в туризма и източници на финансиране. За целта бяха поканени експерти от Държавната агенция по туризъм, които изнесоха презентация на тема "Принципите на устойчивият туризъм. Тенденции. Източници на финансиране"

2007г. Участие в семинар в рамките на проекта "Интегрирано управление на водите в речния басейн на река Места/Нестос (Фаза II) – Техническа помощ"

2007г. Участие в обучение на тема "Туристическо планиране и мениджмънт на територии от Световното природно наследство" – Германия. Семинара бе организиран от Германската федерална агенция за защита на природата в сътрудничество с Центъра за световно наследство на UNESCO и IUCN. В семинара участват 33 представители на защитени територии – обекти на световното наследство. Основните цели на семинара са обучение на участниците в сферата на планирането и управлението на туризма в защитени територии от световното наследство и обмяна на опит, дискутиране на ефективни стратегии за природозащита, устойчиво развитие и управление на туризма.

Презентациите и дискусиите по време на семинара показаха, че стратегическите цели и бъдещите насоки за управление и планиране на туризма в обекти от световното природно наследство на Европа, зависят в най-голяма степен от чувствителността на съответните екосистеми.

Мл.експерт "Гори"; паркова охрана

Мл.експерт Гори е участвал във всички обучения за повишаване на квалификацията, които са проведени от ДНП "Пирин".

2004г.

Обучение на тема "Мониторинг на мечката"

Обучение на тема "Мониторинг на лечебни растения и гъби"

Обучение на тема "Работа с GPS"

2005

Обучение на тема "Мониторинг – горски насаждения"

2006

Обучение на тема "Мониторинг на кокошеви птици"

Обучение на тема "Работа с GPS"

В края на всяко полугодие през текущата година на територията на НП „Пирин“ се прави ревизия на: „Състоянието на горите, земите и водните площи“.

Със Заповед на Директора на ДНП „Пирин“ се изготвят графици и за извършване на ревизиите на всеки отговорник паркова охрана за повереният му участък. Главните инспектори извършват тези ревизии правят оценка и анализ за повереният им парков район. Резултатите от докладите и анализите на главните инспектори се обобщават от Началник отдел „Управление и контрол“ в цялостен доклад за състоянието на Национален парк „Пирин“. Резултатите от докладите на експертите се разглеждат, обобщават и анализират от Началник отдел „Експерти“, набелязват се мерки за подобряване на дейността.

От направеният преглед на докладите могат да се направят следните по важни изводи:

Четири годишното изпълнение на Плана за управление (2004 – 2008г.)
Дирекция Национален парк "Пирин", Министерство на околната среда и водите

А. Броят на нарушенията на територията на Национален парк „Пирин“ запазва една постоянна тенденция на намаление.

Година	Брой съставени актове
2004	34
2005	54
2006	19
2007	19

Изводът който може да се направи е, че се засилва ефективността на парковата охрана. Като цяло нарушенията от незаконна сеч, лов и риболов намаляват. Все повече охраната обръща внимание на това територията да бъде опазена чиста от замърсяване. За отчитане на резултатите от ревизиите се свиква целият състав от отдел „Управление и контрол“. В дневният ред присъства задължително тема за обучение и дискусия, с цел повишаване на капацитета на парковата охрана. Набелязват се конкретни мерки за отстраняване на допуснатите слабости. На тези съвещания се поставят въпроси по които има известни неясноти. Присъства и юрист, който със своите беседи и обучения допринася за повишаване на ефективността на парковата охрана. Присъстват и външни лектори с доклади на теми свързани с повишаване капацитета на служителите на ДНП „Пирин“.

Всяка седмица главните инспектори на паркови райони провеждат оперативки със своите подчинени. На тях парковата охрана отчита дейността си през седмицата. Коментират се и дискутират различни спорни въпроси и ситуации. Доусъвършенстват своите знания и умения. Набелязват се задачите за следващата седмица!

Зимните месеци, в които е по-малко теренната работа, парковата охрана използва за обогатяване на своите познания по отношение на използваната нормативна база, провеждания на мониторинг и др. Под ръководството на Главните инспектори парковата охрана коментира, отиграва различни ситуации, свързани с теренната работа и наблюдения.

Ежегодни обучения на терен по паркови райони по отношение на провеждания мониторинг на горите, типични представители на флората и фауната и др. за територията на НП „Пирин“. Обученията се провеждат от експертния състав на Дирекцията.

Б. Работата на парковата охрана излиза извън общовалидния стереотип на типичната охрана. Парковата охрана се занимава с наблюдения на природните обекти и влиянието на субективните фактори върху тях. Тя е отговорна, професионално подготвена и винаги на първата линия в контактите както с дивата природа, така и с човешката намеса в нея.

- Функциониране на звено „Подвижна паркова охрана“.

Към средата на 2008 г. не е формирано звено „Подвижна паркова охрана“. Имайки в предвид чувствителното намаление на нарушенията на територията на парка и способността на парковата охрана да се справя с поставените задачи, обособяването и не е приоритетно за ДНП „Пирин“. И за в бъдеще Дирекцията ще продължи да настоява пред МОСВ за отпускане на средства за Подвижна и Високопланинска паркова охрана.

- Обособен Парков район „Грите реки“.

До момента охраната и управлението на територията на ПР „Грите реки“ е делегирано на Главният инспектор на ПР „Каменица“. Територията е обезпечена с необходимият брой паркова охрана. За бъдещото по добро управление и функциониране на ПР „Грите реки“ Дирекцията ще продължи своите усилия за назначаването на Главен инспектор и

формиране на седалище на ПР „Трите реки”.

- Традиции в доброволчеството.

Поради засиленият интерес към територията на парка от туристи, риболовци, берачи на гъби и горски плодове и др. не е по силите на ограниченият брой паркови охранители да се справят сами с всички проблеми. Наред с природозащитната пропаганда в работата си се опитваме да привлечем доброволци, които по-отговорно да подпомагат парковата охрана.

През 2005г. на основание чл.69 ал.3 от Правилника за условията и реда за управлението, възлагането на дейностите по поддържане и възстановяване, възлагането на туристически дейности, охраната и контрола в горите, земите и водните площи в защитените територии - изключителна държавна собственост бяха издадени 10 бр. служебни карти на доброволни сътрудници на парковата охрана, в рамките на календарната година, – хора доказали лоялността си към нашата кауза.

През 2006г броят им беше увеличен на 15 човека, а през 2007г – 20броя и срокът им бе подновен за неоределено време.

В резултат на всичко това спечелихме повече съмишленици, разбиране и съпричастност към нашата работа и проблеми.

2. Консултативен съвет за Пирин

В Плана за управление в Част 4 – “Оперативни задачи и предписания за опазване и ползване”, т.4.2.1, е заложена идеята за създаване на Консултативен съвет, чиято задача да бъде да консултира и да дава становища по дейности на Дирекцията на парка, както и по проблеми касаещи хората от прилежащите територии.

След неколкочатни предварителни срещи с хора, чиято сфера на дейност пряко или косвено е свързана с територията на парка, се взе решение, на квотен принцип, в Консултативния съвет да бъдат поканени представители на държавната и местна администрация, неправителствени организации и бизнеса.

Консултативен съвет е учреден на 06.04.2006 г. В състава му има 30 члена, между които са: седемте кмета на прилежащите към парка общини /Банско, Разлог, Гоце Делчев, СIMITЛИ, Струмян, Кресна, Сандански/ , Директора на ОДП- Благоевград, Директора на ОДПБЗН – Благоевград, Началника на РУГ-Благоевград, представители на местния бизнес и неправителствени организации.

Участието в Консултативния съвет е безвъзмездно.

Дневен ред на учредителната среща:

1. Представяне на участниците;
2. Презентация на Национален парк “Пирин”;
3. Представяне идеята за създаване на Консултативен съвет;
4. Избор на Председател и Заместник председател;
5. Презентация на тема “ Биосферните резервати. Предизвикателството “ Опазване на природните ресурси – устойчиво развитие”, лектор инж. Латинка Топалова.

Решения:

За Председател на Консултативния съвет бе избран заместник областния управител на област Благоевград, г-н Станойчо Манов . За негов заместник бе избрана Симана Марковска, изп. Директор на Пирински туристически форум.

Четири годишното изпълнение на Плана за управление (2004 – 2008г.)
Дирекция Национален парк “Пирин”, Министерство на околната среда и водите

На тази първа сесия се изготви и изпрати за одобрение от министъра на Околната среда и водите, поименен списък на участниците в Консултативният съвет.

Приет бе правилник за дейността на Консултативния съвет.

През м. юли тази година предстои провеждане на редовно заседание на Консултативния съвет на тема “Обособяване на Биосферна зона Пирин”.

**СЪСТАВ НА КОНСУЛТАТИВНИЯ СЪВЕТ
КЪМ ДИРЕКЦИЯ НАЦИОНАЛЕН ПАРК “ПИРИН”,
утвърден от министър д-р Джевдет Чакъров**

Заместник областен управител на област Благоевград
Директор на Дирекция Национален парк “Пирин” – Банско
Директор на Дирекция Национален парк “Рила” – Благоевград
Директор РИОСВ – гр. Благоевград
Директор БД “Западнобеломорски район” Благоевград
Председател на Регионална занаятчийска камара – гр.Благоевград
Началник Регионално звено “Полиция” в РДВР, Благоевград
Директор – ОДПБЗН гр. Благоевград
Изпълнителен директор на Пирински туристически форум – гр. Благоевград
Българска фондация “Биоразнообразие” – гр. София
Сдружение “Добърско” – с. Добърско
СиВиЕс – България – гр. София
Евро Инфо Център – гр. Сандански
Председател на Регионална лозаро-винарска камара “Пирин” – гр. Сандански
Асоциация “Булмонтана” – гр. Разлог
Асоциация “Технологичен център “ – гр. Разлог
Изпълнителен директор на Еврорегион “Струма – Стримон” – гр. Благоевград
Началник РУГ –гр. Благоевград
Секретар на Български Туристически Съюз – гр. София
Изпълнителен директор на “ Юлен “ АД
Председател на Алианс за развитие на Банско – гр. Банско
Управител на фирма “Краси – МС” – гр. Банско
Ръководител Българско дружество за защита на птиците – клон Благоевград
Кмет на Община Банско
Кмет на Община Сандански
Кмет на Община Кресна
Кмет на Община Разлог
Зам. кмет на Община Гоце Делчев
Зам. кмет на Община Симитли
Кмет на Община Струмани

3. Научен съвет.

В т 4.2.2 от Плана за управление е предвидено създаване на Научен съвет.
За членове на Научния съвет към ДНП “Пирин” са поканени:

1. Проф. Димитър Институт по ботаника, Директор
2. Д-р Антоанета Петрова Ботаническа градина - БАН -Директор

3. Д-р Христо Делчев	Институт по зоология (Безгръбначни животни)
4. Д-р Васил Попов	Институт по зоология (Гръбначни животни)
5. Д-р Петър Шурулинков	Институт по зоология (Гръбначни животни)
6. Ели Качаунова	Институт по ботаника
7. Д-р Петър Желев	Лесотехнически университет -Дендрология
8. Д-р Румяна Стоилова	Институт по социология - БАН
9. Д-р Стефан Модев	ВИАС - Катедра „Хидрология“
10. Д-р Стоян Николов	Централна лаборатория по обща екология
11. Михаил Михайлов	ЮЗУ- Благоевград -Катедра „Геология“
12. Д-р Милен Маринов	Зоология на безгръбначните

НС функционира на базата на Правилник за дейността. Събира се най-малко веднъж годишно, като датите и мястото на срещите се определят от Дирекцията на НП “Пирин”. За спешно разрешаване на конкретни случаи директорът на Парка свиква членовете на извънредно заседание.

Функциите на Научния съвет са консултативни и са насочени към осигуряване на необходимата научна база при взимане на решения от страна на парковата администрация по отношение общите въпроси на управление на Парка или разрешаването на конкретни случаи,

НС се произнася по отношение качествата на научните и научно-приложни разработки възложени от парковата администрация на различни специалисти и колективи финансирани със средства от държавния бюджет. Научният съвет може да изказва препоръки по отношение подобряване управлението на Парка и да извършва част от системата за оценка и мониторинг по изпълнение на Плана за управление.

Научният съвет се състои от специалисти по опазване и управление на отделните компоненти на биологичното разнообразие, регионално развитие, развитието на туризма, защитени територии и т.н. Минималната численост на съвета е 12 души, като максималната не е препоръчително да надхвърля 20.

Научният съвет на парка функционира на базата на правилник за дейността си и поименен списък на членовете разгледан на първото заседание на съвета и утвърден от Министъра на околната среда и водите. НС се събира най-малко веднъж годишно, като датите и мястото на срещите се определят от парковата администрация. Разходите по функционирането на съвета и възнаграждението на членовете му са част от годишният бюджет на ДНП Пирин.

Планирано е провеждане на заседание на Научния съвет на 3.07.2008 г. Изработен е проектоустав, предстои структуриране на съвета.

4. Комуникационна дейност.

ДНП “Пирин” има изградени и добре функциониращи контакти с медиите на регионално и национално ниво. Наши партньори са: РТЦ Благоевград, БТА, телевизия “Око”, радио: “Бумеранг”, “Дъга”, “Дарик”, “Гея”, вестникарска група България, изданията “Струма”, “Труд” и “24 часа”.

През отчетния период са организирани два журналистически престура по интерпретативната образователна пътека “Демянишка река разказва...” и пътеката, пригодена за хора със специфични нужди в м. “Драгостинов чарк”.

По отношение на дейностите по информирание на обществеността все още има какво да се желае. Недостатъчната ефективност на връзките с медиите в последните години е породена от липса на финансиране и достатъчно професионален опит.

5. Интернет страница на ДНП “Пирин”

www.pirin-np.com

Уеб страницата на НП Пирин е изработена и разположена в Интернет през 2003 г. и до днес тя постоянно се актуализира, обогатява и преработва.

Представянето на НП “Пирин” е в различни раздели. Менюто е богато, информацията за създаването, структурата и управлението на парка е изчерпателна. Поместени са множество документи и снимки. Националният парк е представен като обект на световното природно богатство, като територия, включена в ЮНЕСКО.

През 2005 г. в интернет страницата на НП Пирин бе публикуван Плана за управление на парка. През 2004 и 2005 г. са поместени издадените броеве на списанието на парка “Орбел”.

Според статистиката интернет страницата на Парка се посещава от около 20-25 посетителя на ден. Във форума и електронната поща на парка редовно се изказват мнения, предложения, задават се въпроси свързани с Пирин, както и с работата на администрацията на НП “Пирин”.

6. Съвместни инициативи с общинските администрации и другите паркови администрации.

- **Дни на Пирин**

Проектът за Дни на Пирин е заложен в Плана за управление на Парка. Днес Дните на Пирин са доказано успешна форма за изграждане на партньорство с общинските администрации и местните хора. Дните на Пирин са средство за опознаване, сближаване и изграждане на нови туристически предложения. Те са стъпка по пътя на обединяването на региона по долината на реките Струма, Места и планината Пирин в обща туристическа дестинация.

Дните на Пирин се осъществяват вече пет години и са една добра традиция. В празниците участват местни хора от всички възрастови групи. Дните на Пирин са повод да се говори за Националния парк, да се учи за Националния парк, да се види Националния парк.

Всяка година мероприятията се провеждаха под различна форма :

- През 2003 г. се осъществи изложба базар и много концерти на групи от всички прилежащи общини към Парка в музея “Земята и хората” в София. През същата година са направени срещи с хората по всички общини, обсъдени са проблеми и бъдещи общи дейности. Осъществени са много концертни изяви на самодейни групи.
- През 2004 г. - 2007 г. “Дните на Пирин” се провеждаха в различни населени места от прилежащите територии на парка с инициативи, включващи базар на местни производства, изложби, концерти на самодейни състави, лекции беседи, походи и други.

- **Съвместни инициативи с ДНП “Рила”:**

Отбелязване Деня на Земята /22 април ‘04 / с празник в м. Предела с деца от Благоевград, Симитли, Разлог, Банско, Гоце Делчев; организиране на концерт / песни за Пирин и Рила/, почистване на туристически пътеки, определяне чистотата на водата в Бела река, подреждане на фотоизложба със тематични снимки от двата парка в Исторически музей Благоевград;

Съвместна работа по разработване на идея за общ образователен екологичен център в Исторически музей гр. Разлог, като обща допирна точка между двата парка, позволяващ

Четири годишното изпълнение на Плана за управление (2004 – 2008г.)
Дирекция Национален парк “Пирин”, Министерство на околната среда и водите

популяризиране на двете защитени територии чрез интерпретация, изложби и обучения, за съжаление – неосъществена поради липса на финансиране и недоразумения с общинското ръководство;

Съвместно отбелязване Деня на Земята /22 април '05 / – организиран детски еко-фестивал с представления на Благоевградски куклен театър – пиеси на тема “Децата и Природата”, размяна на гостувания на деца от Благоевград, Симитли и Банско в ПИЦ Банско и ПИЦ Паничище;

Съвместно организиране и провеждане на три областни олимпиади през 2005 и 2006 год. На тема : “НП Пирин и НП Рила – защитени територии”, и през 2007 год. На тема: “Натура 2000”;

Размяна на гостувания за запознаване с дейности на терен – откриване на пътека за хора със специфични нужди в местността Драгостинов чарк и образователна пътека “Демянишка река разказва...” в НП Пирин, ботаническата “Пътека на билките” и 70 годишнината на резерват Парангалица в НП Рила;

Взаимопомощ при пожари и охрана на защитените територии от браконьерство;

- **Съвместни инициативи с ДНП “Централен Балкан”:**

Обмяна на информация и опит при съвместни участия в обученията за “Природозащитно законодателство”, “Методи за бърза оценка на защитени територии”, “Мониторинг на дивата коза”;

Размяна на посещения по повод годишнини на двата парка, откриване на посетителски центрове, екопътеки,;

Издаване на общ рекламен календар за 2006 година

- **Контакти с природните паркове**

Обмен на информационни материали с ДПП “Златни пясъци”, ДПП “Странджа”, ДПП “Витоша”, “Врачански Балкан”, “Рилски манастир”, “Българка”, “Шуменско плато”, “Сините камъни”, “Русенски Лом”, “Персина”, “Беласица”;

Размяна на гостувания за проучване на опита в управлението на защитените територии и работата на посетителските центрове;

Съвместно участие в обучения на местни хора за развитие на екотуризма;

- **Международни партньорства**

- Национален парк “Триглав”, Словения:**

Осъществени са работни пътувания на експерти, паркови охранители и представители на общините, за проучване опита на НП Триглав в работата с местните хора и развитието на целия район като Биосферен резерват;

- Парковете в Република Македония: Национален парк “Пелистер”, НП “Маврово” и НП “Галичица”**

Размяна на работни срещи за проучване опита в управлението на защитените територии в двете страни;

Обмен на информационни материали за образователно списание “Орбел”/изд. на НП Пирин/ и “Пелистер” /изд. на НП Пелистер/;

- Национален парк Източна Македония и Тракия и резерват Керкини, Гърция**

Размяна на учебни пътувания и обучения на експерти, охранители, представители на НПО и общините, по проектите “По зелените пътеки на НП Пирин и НП Източна

Четири годишното изпълнение на Плана за управление (2004 – 2008г.)
Дирекция Национален парк “Пирин” , Министерство на околната среда и водите

Македония и Тракия”, “И вълкът сит, и агнето цяло...”, “До изворите на Места”; разработване на туристически продукт “Десетдневна ваканция в НП Пирин, България и НП Източна Македония и Тракия, Гърция”; създаване на образователна пътека “В царството на еделвайса”.

7.Партньори на Националния парк във връзка с кандидатстването с проекти по програми на Европейския съюз

• **Пирински Туристически Форум**

Проект Програма ФАР BG2004/016-782.01.03-03/Grants “Опазване на околната среда и Устойчиво Развитие в Трансграничните региони” [България – Гърция], “Зелените пътеки в Пирин, Източна Македония и Тракия”

Проект Програма ФАР BG2004/016-782.01.03-03/Grants “Опазване на околната среда и Устойчиво Развитие в Трансграничните региони” [България – Гърция], “Зелените пътеки в Пирин, Източна Македония и Тракия”.

• **Община Разлог**

Проект Програма ФАР BG2004/016-782.01.03-03/Grants “Опазване на околната среда и Устойчиво Развитие в Трансграничните региони” [България - Гърция], “До изворите на река Места - Нестос”.

- Българска фондация Биоразнообразие
- Национален доверителен екофонд
- Туристическо дружество “Вихрен”- Банско
- Туристическо дружество “Еделвайс”- Сандански
- Туристическо дружество “Пирин”- Разлог

Главна цел 6 – Съблюдаване и спазване на законната и институционалната база

1. Изясняване собствеността на сградите на територията на парка.

- Събиране на актуална информация за собствеността и вида на ползване на обектите.

От 2004г. насам е направена частична паспортизация на обектите и съоръженията на територията на Национален парк Пирин. Причината за това е липсата на средства. Всяка година парковите инспектори по райони събират в рамките на техните възможности информация за по – големите и значителни обекти, но тъй като се наблюдава честа смяна на ползвателите и собствеността, процесът е доста труден.

Целите са – уреждане правото на собствениците на сградите и съоръженията, които са частна собственост, за ползване на съответната територия във връзка с експлоатацията на обектите; възстановяване на връзката на ДНП със собствениците и ползвателите; повишаване интереса на ползвателите да инвестират в подобряване на състоянието на обектите; улесняване на контрола от страна на ДНП върху спазване на необходимите санитарно-хигиенни норми в района на обектите; премахване или саниране на нефункциониращи сгради и съоръжения, загрозяващи ландшафта .

Очакваните резултати – изясняване на задълженията при ползване на околните пространства на обектите, изясняване статута на съществуващите на територията на парка сгради и съоръжения – частна собственост; определяне конкретно и точно бъдещия статут на територията, на която са изградени обектите и прилежащите им терени, необходими за тяхното обслужване; създаване на база данни за предприемане на мерки по отношение правата на частните собственици на обекти на територията на парка.

2. Ефективно прилагане на законодателството и контрол върху концисиите.

- **Отстраняване на незаконни постройки и съоръжения.**

Незаконни сгради и съоръжения на територията на НП „Пирин са установени в м. „Шилигарника”-7 бр. и 1 бр. до хижа „Безбог”

Съгласно програма 10 от Плана за управление на НП „Пирин” и на база Законодателството на Република България /ЗЗТ,ЗДС/, ДНП „Пирин” предприе през 2004г. процедура по отстраняването на незаконни сгради и съоръжения.

В местността „Шилигарника” , която е част от предоставена концесия на фирма „Юлен” АД, е установено наличие на незаконно изградени временни търговски обекти. Наличието на тези обекти е в пълно противоречие на приетия строителен план на местността. Предприета процедура е по Закона за държавната собственост

.Областният управител на Област Благоевград издава заповеди за изземването на незаконните обекти. ДНП „Пирин” възлага фактическото премахване на обектите.Цялата процедура приключва към м. януари 2005г.

Премахнати са следните незаконно изградени обекти:

1. Заведение за бързо хранене на ЕТ „ИДИ-Иванка Дрънкова” с площ 49кв.м.
- 2.Каравана за бързо хранене на ЕТ „Пипин-Любен Панайотов” с площ 42кв.м.
3. Ски-сервиз и гардероб на СД „Мите Икос-Гайтаннджиеви” с площ 56кв.м.
4. Ски училище на „Банско планински спорт” ООД с площ 60кв.м.
5. Ски гардероб на „Пиринска туристическа компания” АД.

Четири годишното изпълнение на Плана за управление (2004 – 2008г.)
Дирекция Национален парк "Пирин", Министерство на околната среда и водите

6. Заведение за бързо хранене на Йордан Георгиев Еринин
7. Ски гардероб на ЕТ „Румен Ушев”.

Повечето от посочените сгради бяха стари и загрозяващи естествения ландшафт, без осигурено пречистване на отпадните им води. Теренът понастоящем е почистен и възстановен. Новопостроените заведения за обслужване на посетителите са осигурени с пречиствателни съоръжения и химически тоалетни.

На хижа „Безбог” ДНП „Пирин” установи незаконно заведение и предприе необходимите мерки за премахването му.

По искане на ДНП „Пирин” е извършена проверка от ДНСК . Констатациите от проверката са, че извършеното строителство е незаконно . Направено е предписание за започването на административно производство за премахването на „Вила Строител”. Собственикът обжалва в съда това решение. Съда отхвърли жалбата, като неоснователна, и в момента очакваме Община Банско да организира премахването на незаконния обект.

- **Нормативна база за финансови постъпления**

Финансирането на дейността на Дирекция “Национален парк Пирин” се извършва по следните начини:

1. От средства на Републиканския бюджет – за възнаграждения и плащания на персонала (работна заплата, обезщетения и др.), социални осигуровки, текуща издръжка и капиталови разходи.

2. От средства на Предприятието за управление дейностите по опазване на околната среда, съгласно чл. 74 (2) от Закона за защитените територии;

3. От други – Националния доверителен екофонд, дарения, средства от предприсъединителни фондове.

В Дирекцията се съберат приходи от дейностите по чл. 50 от Закона за Защитените територии – поддържащи, направляващи, регулиращи или възстановителни дейности, от разрешителните за ползване на дървесина от мастното население, от разрешителните за събиране с търговски цели на гъби и диворастващи плодове, разрешителните за паша, глоби и санкции. Тези средства не остават като собствени приходи, а съгласно чл. 74 (1) от Закона за защитените територии се трансферират в Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда.

Директор:

Инж. Георги Грънчаров